Planetary Health Report Card (Tıp) 2026:

Ege Üniversitesi

2025–2026 Yazar Takımı:

- Öğrenciler: Nisanur Kasap, İrem Sezgin, Kadir Altın, İrem Yalçın, Ece Aşıcı, Mert Ünal, Ece Deniz Aslan, Çağdaş Yılmaz, Hümay Özgürler
- Fakülte Mentörleri: Prof. Dr. Isabel Raika Durusoy Onmuş

*Birincil İletişim kurulacak kişi: Nisanur Kasap, nisanurkasap6@gmail.com

Sonuçların Özeti

Genel Not	C

Müfredat	B-

- Ege Üniversitesi, yerel çevresel kirlilik ve sağlığın sosyal belirleyicileri gibi konuları müfredatına başarıyla entegre etmiş; "akılcı tıp" uygulamalarıyla israfın önlenmesini temel bir değer olarak sunmuştur. Ancak, klinik stajlarda anestezik gazların veya cerrahi malzemelerin karbon ayak izi gibi "sürdürülebilir sağlık hizmetleri" odaklı teknik konular henüz yeterli düzeyde işlenmemektedir.

- **Öneriler:** Müfredatın tüm yıllarını kapsayan gezegen sağlığı entegrasyonunu denetlemek için özel bir koordinatör atanmalı ve uluslararası tanınırlığı olan yeşil hastane protokolleri ders içeriklerine eklenmelidir. Özellikle klinik evredeki öğrenciler için düşük karbonlu tedavi seçeneklerini ve tıbbi sektörün çevresel etkilerini içeren simülasyon eğitimleri ile vaka tartışmaları düzenlenmelidir.

Disiplinler Arası Araştırma	D+

- Ege Üniversitesi, gezegen sağlığı temalı çok sayıda kongre ve webinara ev sahipliği yaparak güçlü bir akademik farkındalık sergilemektedir. Ancak kurumun henüz uluslararası gezegen sağlığı ağlarına (örneğin PH Alliance veya HCWH) resmi üyeliği bulunmamaktadır ve klinik branşların karbon ayak izine yönelik uygulamalı araştırmaları henüz başlangıç seviyesindedir.

- **Öneriler:** Kurumun uluslararası görünürlüğünü artırmak için küresel gezegen sağlığı organizasyonlarına resmi üye olunmalı, tıp fakültesindeki azınlık ve dezavantajlı öğrenci gruplarının yerel çevre sorunlarına dair çözüm fikirleri disiplinler arası araştırma projelerine dönüştürülmelidir. Ayrıca, İzmir'in sanayi kirliliği verileri ile hastane başvuru verilerini eşleştiren akademik çalışmalar desteklenerek teorik bilgi toplumsal faydaya aktarılmalıdır.

Toplumsal Hizmet ve Savunuculuk	B

- Ege Üniversitesi, yerel sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapma ve toplumu çevre sağlığı konusunda bilinçlendirme noktalarında oldukça ileri düzeydedir. Ancak, kurumun doğrudan "iklim değişikliği" odaklı aktivite ve kampanyalarının, diğer çevre sağlığı konularına kıyasla daha sınırlı kaldığı ve bu alandaki kurumsal sesin henüz yeterince güçlü olmadığı görülmektedir.

- **Öneriler:** İklim krizinin toplum sağlığı üzerindeki etkilerine dair farkındalık çalışmaları artırılmalı ve bu konuda yerel yönetimlerle daha kapsamlı stratejik ortaklıklar kurulmalıdır. Özellikle iklim değişikliğinin tetiklediği sağlık sorunlarına karşı toplumsal direnç oluşturacak savunuculuk faaliyetleri genişletilmeli ve tıp fakültesinin bu alandaki öncü rolü daha görünür hale getirilmelidir.

Öğrenci Girişimlerine Destek	C+

- Ege Üniversitesi'nde öğrenci odaklı kongre ve seminerler düzenlenmesine rağmen, gezegen sağlığı özelinde öğrenci girişimlerini doğrudan fonlayan veya yapısal olarak destekleyen mekanizmaların eksikliği dikkat

çekmektedir. Öğrencileri bu alanda proje üretmeye teşvik edecek kurumsal bir yapının bulunmaması, bireysel çabaların sürdürülebilir bir harekete dönüşmesini zorlaştırmaktadır.

- **Öneriler:** Fakülte bünyesinde doğrudan gezegen sağlığına odaklanan bir öğrenci topluluğu kurulmalı ve Araştırma Eğitim Programı (AEP) bünyesinde bu alana özel alt kollar oluşturulmalıdır. Ayrıca, sadece duyuru odaklı olmayan, öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden interaktif sosyal medya içerikleri ve web platformları desteklenerek öğrenci projeleri için özel teşvik mekanizmaları hayata geçirilmelidir.

Kampüs Sürdürülebilirliği	**C-**

- Ege Üniversitesi, Greenmetric sıralamasında dünya çapında 88. sıraya yükselerek Ege Bölgesi'nin en sürdürülebilir kampüsü seçilme başarısını göstermiştir. Bu önemli başarıya rağmen, kampüs genelinde fosil yakıt tüketiminin azaltılması, enerji verimliliği eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve özellikle fiziksel olarak eskiyen hastane binalarının modern sürdürülebilirlik standartlarına göre yenilenmesi konularında ciddi ihtiyaçlar bulunmaktadır.

- **Öneriler:** Kampüs ve özellikle hastane binaları, enerji tasarrufu ve düşük karbon emisyonu ilkeleri doğrultusunda kapsamlı bir renovasyon sürecinden geçirilmelidir. Ayrıca, fosil yakıt bağımlılığını azaltmak adına güneş enerjisi gibi yenilenebilir kaynaklara geçiş için somut yatırımlar yapılmalı ve kampüs genelinde sürdürülebilir enerji kullanımı stratejik bir öncelik haline getirilmelidir.

Amaç Bildirgesi

Gezegensel sağlık, insan sağlığıdır.

Planetary Health Alliance, gezegensel sağlığı "Gezegensel sağlık, insanın Dünya'nın doğal sistemlerini bozmasının insan sağlığı ve yeryüzündeki tüm yaşam üzerindeki etkilerini analiz etmeye ve ele almaya odaklanan, çözüm odaklı, disiplinler arası bir alan ve toplumsal harekettir." şeklinde tanımlar. Bu tanım bilinçli olarak geniş tutulmuştur; çünkü çevrenin sağlığı etkileyebileceği pek çok yol vardır: su kıtlığı, değişen gıda sistemleri, kentleşme, biyolojik çeşitlilikteki kaymalar, doğal afetler, iklim değişikliği, arazi kullanımı ve örtüsündeki değişimler, küresel kirlilik ve biyokimyasal döngülerdeki değişimler. İnsanlığın sağlığı çevremize bağlıdır ve çevremiz hızla, çoğu zaman yıkıcı biçimde değişmektedir. Dünya Sağlık Örgütü iklim değişikliğini "21. yüzyılda küresel sağlığa yönelik en büyük tehdit" olarak tanımlamış olsa da, birçok sağlık profesyoneli okulunun kurumsal öncelikleri bu tehlikenin aciliyetini yansıtmamaktadır.

Geleceğin sağlık profesyonelleri olarak bizler, insan kaynaklı çevresel değişimlerin hastalarımızın sağlığı üzerindeki etkilerini ele almaya hazırlanmalıyız. Bu hazırlık, sağlık eğitimi veren kurumların sorumluluğundadır. Kurumlarımızı; öğrencileri iklim değişikliğinin ve diğer insan kaynaklı çevresel değişimlerin sağlık üzerindeki etkileri konusunda eğitmek, bu etkileri ve çözümleri daha iyi anlamak için araştırmalar üretmek, ilgili öğrenci girişimlerini desteklemek, sürdürülebilir uygulamaları olabildiğince benimsemek ve çevresel tehditlerden en çok etkilenen topluluklarla etkileşime geçmek konularında hesap verebilir kılmamız zorunludur çünkü iklim değişikliği ve çevresel tehditler, renkli topluluklar, sağlık tehditlerine karşı hassas yaşlı bireyler ve kaynakları sınırlı bölgelerde yaşayanlar gibi kırılgan nüfusları orantısız bir şekilde etkilemektedir. Bu nedenle bu konular doğrudan eşitlik ve adaletle bağlantılıdır.

Sağlık profesyoneli okullarında gezegen sağlığı farkındalığını ve hesap verebilirliğini artırmak amacıyla, öğrencilerin uluslararası ölçekte kendi kurumlarını yıllık olarak değerlendirebilmesi ve karşılaştırabilmesi için bir Gezegensel Sağlık Karnesi (Planetary Health Report Card) oluşturduk. Öğrenci odaklı bu girişim, sağlık profesyoneli okullarını ulusal ve uluslararası düzeyde beş ana kategoriye göre kıyaslamayı amaçlamaktadır: 1) Gezegensel sağlık müfredatı, 2) Sağlık ve çevre alanında disiplinler arası araştırma, 3) Üniversitenin öğrenci gezegen sağlığı girişimlerine desteği, 4) Çevresel sağlık etkilerine odaklanan toplumsal katılım, 5) Okul kampüsünün sürdürülebilirliği

Tanımlar ve Diğer Hususlar

Tanımlar:

- **Gezegensel Sağlık:** Planetary Health Alliance tarafından "insan uygarlığının sağlığı ve onun bağlı olduğu doğal sistemlerin durumu" olarak tanımlanmaktadır. Örneğin iklim değişikliği, biyolojik çeşitliliğin azalması, tarım arazisi ve temiz su kıtlığı, kirlilik gibi konular gezegensel sağlık kapsamına girer. Hem gezegensel sağlık hem de geleneksel "çevre sağlığı" insan sağlığı ile dış çevre arasındaki ilişkiyi inceler; aşırı sıcaklıklar, kimyasallar, vektör kaynaklı hastalıklar gibi etkenler bu kapsamda ele alınır. Ancak gezegensel sağlık, özellikle insan kaynaklı çevresel bozulmaların sağlık üzerindeki olası zararlarıyla ilgilenir. Bu nedenle gezegensel sağlığın insan sağlığı odaklı yaklaşımı, sağlık profesyoneli eğitimi bağlamına oldukça uygundur. Bu raporda "gezegensel sağlık" terimi bu geniş konular bütününü ifade etmek için kullanılmıştır; ancak bir kaynağın bu ölçütü karşılaması için illa "gezegensel sağlık" terimini içermesi gerekmez.

- **Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti:** Royal Colleges Akademisi tarafından, sağlık sisteminde ekonomik, çevresel ve sosyal kısıtlar ile taleplerin dengelenerek gelecekte de kaliteli sağlık hizmeti sağlanabilmesi olarak tanımlanır. Sürdürülebilir bir sağlık sistemi, toplum sağlığını korur, hastalık yükünü azaltır ve sağlık hizmeti kullanımını en aza indirir.

- **Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti Eğitimi (SSH):** Günümüz ve geleceğin sağlık profesyonellerini çevresel olarak sürdürülebilir hizmet sunabilecek bilgi, tutum, beceri ve kapasiteyle donatma sürecidir. Bu, sağlık sektörünün büyük çevresel etkilerini azaltmaya yönelik eğitimdir. Gezegen Sağlığı Eğitimi, bu eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü sürdürülebilir sağlık hizmetinin gerekliliğini tam olarak anlamak ve sağlığı korumak ile geliştirmek için gereken daha geniş bilgi birikiminin bir parçası olarak gezegensel sağlık bilgisi zorunludur. Kısaca ESH, Sürdürülebilir Sağlık Merkezi'nin (Centre of Sustainable Healthcare) üç Öncelikli Öğrenim Çıktısıyla (Priority Learning Outcomes) kapsanır ve Gezegen Sağlığı Eğitimi bu çıktılardan ilkinin özünü oluştururken, 2 ve 3. öğrenim çıktılarının başarılması için de temel bir gerekliliktir:

    1. Çevre ile insan sağlığının farklı düzeylerde nasıl etkileştiğini tanımlamak.
    2. Sağlık sistemlerinin çevresel sürdürülebilirliğini geliştirmek için gerekli bilgi ve becerileri göstermek.
    3. Doktorun sağlığı koruma ve geliştirme görevini, insan sağlığının yerel ve küresel çevreye bağımlılığı çerçevesinde tartışmak.

- **Tıp Fakültesi/Bölüm vs. Kurum:** Rapor kartında "Tıp Fakültesi" ifadesi yalnızca tıp fakültesi veya bölümünün sunduğu müfredat ve kaynakları kapsar, üniversitenin diğer bölümlerini (örneğin lisans bölümleri, Halk Sağlığı, Toplum Sağlığı gibi ilgili fakülteler) kapsamaz. Buna karşılık "Kurum" ifadesi, üniversitenin tüm kampüslerini kapsayacak şekilde daha geniş anlamda kullanılır. Kaynağın hangi bölümden geldiğine bakılmaksızın, tıp öğrencilerinin makul biçimde erişebildiği her türlü kaynak bu ölçütü karşılar.

- **Çevresel Öykü (Müfredat Bölümü):** Tıp öğrencilerine hasta görüşmelerinde, hastaların maruz kaldığı çevresel risk faktörlerini ortaya çıkarmak için sorulan sorulardır. Tarihsel olarak pestisitler, asbest ve kurşun gibi etkenler bu kapsamda incelenmiştir. Günümüzde ise iklim

değişikliğinin şekillendirdiği çağda, orman yangını dumanına maruz kalma, hava kirliliği veya sel sonrası küf gibi faktörleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Temel bileşenler arasında yaşam boyu ikamet edilen yerler, meslek öyküsü, gıda ve su kaynakları (ör. endüstriyel çiftliklerden gelen et, kirli sularda düzenli balıkçılık, temiz içme suyuna erişim) ve hava kirliliğine maruziyet yer alır.

- **Seçmeli Ders:** Öğrencinin "isteğe bağlı" olarak katılabileceği ders veya ders serisidir; temel müfredatın zorunlu parçası değildir. Genellikle preklinik dönemde sunulur ama okuldan okula değişir.

- **Temel Müfredat:** Bir yıl boyunca tüm öğrencilere verilen zorunlu ders materyallerini ifade eder.

- **Staj / Toplumsal Hizmet: A**BD'de tıp öğrencilerinin pediatri, dahiliye, psikiyatri gibi alanlarda yaptıkları kısa süreli (yaklaşık 4–8 hafta) klinik eğitim ve hasta odaklı deneyimlere verilen isimdir. Birleşik Krallık'ta "rotation" veya "placement" olarak adlandırılır.

- **Klinik Rotasyon:** Öğrencilerin oftalmoloji, cerrahi, kardiyoloji gibi alanlarda yaptıkları klinik staj dönemlerini ifade eder.

- **Fizyoterapi vs. Fizik Tedavi:** Bu rapor için her iki terim de birbirinin yerine kullanılabilir; ancak "fizyoterapi" terimi esas alınacaktır.

- **Toplum Örgütleri:** Çoğu kurumda üniversiteye doğrudan bağlı olmayan, çevrenin veya toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenmiş gruplar vardır. Bu rapor kapsamında önemli olanlar, iklim ve sağlık korumasına odaklananlardır. Örneğin yerel dayanışma inisiyatifleri, dezavantajlılara kaynak dağıtım grupları, çevre temizliği ve doğa koruma grupları, topluluk bahçıvanları ve benzeri çevreyle ilgili örgütler. Eğer kurumunuzun yerel gönüllülük imkanları yoksa, kurumunuzun veya fakültenizin işbirliği yaptığı topluluk örgütlerini raporlayabilirsiniz.

- **İklim Adaleti (Climate Justice):** İklim değişikliğinden orantısız şekilde etkilenen toplulukların ve coğrafi bölgelerin aynı zamanda ekonomik ve sosyal açıdan dezavantajlı olması durumudur. Bu "çifte kırılganlık" mevcut sosyal adalet sorunlarıyla birleşir ve bu nedenle iklim krizinin adaletsiz etkilerini azaltacak politika ve uygulamaları gerektirir.

- **Kaynak Çıkarmacılığı (Extractivism):** Doğal kaynakların genellikle büyük miktarlarda çıkarılmasıdır. Antropolojide, özellikle sömürgecilik bağlamında, doğal kaynakların tarihsel olarak el konularak alınması ve bunun ekolojik yıkım ile biyolojik çeşitliliğin kaybına yol açan iş modelleriyle sürdürülmesi anlamında kullanılır.

- **Küresel Güney (Global South):** Ekonomik ve endüstriyel gelişmişliği daha düşük, çoğunlukla güney yarımkürede yer alan ülkeleri ifade eder. Bu ülkeler iklim krizinden orantısız şekilde etkilenmektedir.

- **Düşük Sosyoekonomik Statü (SES):** Gelir, eğitim, etnik köken gibi farklı sosyoekonomik faktörlere göre kırılgan kabul edilen birey veya bölgeler. Bu kırılganlık, sağlık hizmetine erişimde karşılaşılan engeller nedeniyle daha kötü sağlık sonuçlarıyla ilişkilidir.

- **Düşük ve Orta Gelirli Ülkeler (DOGÜ):** Ekonomik refah düzeyi daha düşük ülkeler.
- **Antropojenik:** İnsan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan.
- **Marjinalleştirilmiş Topluluklar:** Irk, toplumsal cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, yaş, fiziksel engellilik, dil ve/veya göçmenlik durumu nedeniyle ana akım ekonomik, eğitimsel, sosyal ve kültürel deneyimlerin dışında bırakılan gruplar (Sevelius ve ark., 2020).

Puanlama Matrisi:

- Seçmeli dersler (1 puan): Bu puan, öğrencilerin kendi tercihleriyle seçtikleri içeriklere (örneğin bir modül seçimi veya ek ders serisi) uygulanır. Bu nedenle yalnızca belirli bir öğrenci grubunun bu eğitimi alacağı varsayılır.
- Temel müfredatta kısa süreli işlenme (2 puan): Bu puan, konunun temel müfredatta yalnızca yüzeysel biçimde ele alındığı durumlarda verilir. Bu, tüm öğrenci grubunun aynı içeriği aldığı anlamına gelir. Kısaca dahil edilme, örneğin bir yıl boyunca tek bir dersin tek bir slaydında yer alması şeklinde olabilir.
- Temel müfredatta kapsamlı şekilde işlenme (3 puan): Bu puan, konunun ayrıntılı şekilde işlendiği ya da farklı yıllarda tekrar tekrar gündeme getirildiği durumlarda verilir. Örneğin, birden fazla ders slaytında ayrılmış bölümlerle veya aynı konunun farklı derslerde ve öğretim formatlarında yer almasıyla gösterilebilir.

Diğer Hususlar:

- Eğer kurumunuzda birden fazla "müfredat yolu" varsa (örneğin Harvard Tıp Fakültesi'nin Pathways ve HST müfredatları gibi), her bir yol için ayrı rapor kartı doldurabilir veya tek bir rapor kartı hazırlayıp puanları ortalayabilirsiniz. Öğrencilerin her bir yol içindeki oranını belirtmeniz önerilir.

2025 yılında güncellenmiş haliyle, 2024/25 Tıp Rapor Kartı Şablonu için her ölçüte göre yapılmış kapsamlı bir literatür taraması mevcuttur. Bu çalışma büyük ölçüde tüm disiplinlere uyarlanabilir ve ilerleyen yıllarda kapsama alanının genişletilmesi planlanmaktadır. 2025 literatür taramasına buradan erişebilirsiniz.

Gezegensel Sağlık Müfredatı

<u>Bölüm Genel Bakışı:</u> Bu bölüm, gezegensel sağlıkla ilgili konuların tıp fakültesi müfredatına entegrasyonunu değerlendirir. *Günümüzün sağlık profesyoneli öğrencileri, iklim değişikliği ve diğer çevresel değişimlerin sağlık üzerindeki etkileriyle mücadelede ön saflarda yer alacaktır. Bu nedenle, öğrencilerin hem bu değişimlerin sağlık etkilerini hem de daha genel anlamda gezegensel sağlık sorunlarını ve ilkelerini anlamak üzere yetiştirilmesi kritik öneme sahiptir.*

Vektör kaynaklı hastalıkların coğrafyasındaki değişimler, hava kirliliğinin sağlık sonuçları, çevresel sağlık eşitsizlikleri ve afetlere müdahale ilkeleri gibi konular, her tıp fakültesinin temel müfredatının bir parçası olmalıdır.

Müfredat: Genel

1.1. <u>Tıp fakülteniz</u>, geçen yıl Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti Eğitimi (SSH) veya Gezegensel Sağlık konularında öğrencilere yönelik seçmeli dersler (öğrenci tarafından seçilen modüller) sundu mu?	
Evet, tıp fakültesi geçtiğimiz yıl **birden fazla** seçmeli ders açtı ve bu derslerin ana odağı SSH/gezegensel sağlık idi. (3 puan)	
Evet, tıp fakültesi geçtiğimiz yıl **bir** seçmeli ders açtı ve bu dersin ana odağı ESH/gezegensel sağlık idi. (2 puan)	
Tıp fakültesinde SSH/gezegensel sağlık ana odağı olan seçmeli ders **bulunmamaktadır**, ancak bu **konuları içeren** bir veya daha fazla seçmeli ders vardır. (1 puan)	
Hayır, tıp fakültesi geçtiğimiz yıl gezegensel sağlık veya ESH ile ilgili herhangi bir seçmeli ders **açmamıştır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	3

Puan Açıklaması:

*Fakülte, geçtiğimiz akademik yıl ve güncel dönemde ana odağı Sürdürülebilir Sağlık Hizmeti (SSH) ve Gezegen Sağlığı olan **birden fazla** seçmeli modül sunmuştur:*

- ***ÖÇM-142: Doğa ve Sağlık (Tıp Eğitimi AD):*** *Ekosistem sağlığı ile insan esenliği arasındaki ilişkiyi ve doğanın korunmasının sağlık üzerindeki kritik rolünü merkeze alır.*
- ***ÖÇM-105: Halk Sağlığı Bakış Açısıyla Gıda Güvenliği (Halk Sağlığı AD):*** *Sürdürülebilir gıda sistemlerini ve çevresel kirliliğin gıda arzı üzerindeki etkilerini işler.*
- ***ÖÇM-112: Küresel Sağlık Sorunları ve Göç (Halk Sağlığı AD):*** *İklim krizine bağlı gelişen küresel sağlık sorunlarını ve toplumsal etkilerini ana odak noktası olarak ele alır.*
- ***ÖÇM-008: Bütüncül Sağlık İçin Fonksiyonel Tıp (Acil Tıp AD):*** *Sağlık hizmeti sunumunda çevresel toksinlerin ve sürdürülebilir yaşam tarzı faktörlerinin önemine odaklanır.*

1.2. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, aşırı sıcaklar, sağlık riskleri ve iklim değişikliği arasındaki ilişkiyi ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler :*** *Birinci sınıfta Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından verilen bu derste, fiziksel çevresel faktörler arasında iklim koşulları ve aşırı sıcaklıkların toplum sağlığı üzerindeki temel risklerine yer verilmiştir.*
- ***53ACT26: Isı ve Soğuk Acilleri :*** *Dördüncü sınıf Acil Tıp stajı kapsamında işlenen bu derste, aşırı sıcaklıklara maruz kalma sonucu oluşan sıcak çarpması ve ısı bitkinliği gibi klinik tablolar, iklimsel risk faktörleriyle ilişkilendirilerek işlenmektedir.*
- ***51SPH01: Çevresel Faktörler ve Egzersiz :*** *Spor Hekimliği Anabilim Dalı tarafından verilen bu derste, değişen çevresel ısı koşullarının ve ekstrem sıcaklıkların insan fizyolojisi üzerindeki etkileri ve bu koşullarda sağlık risklerinin yönetimi ele alınmaktadır.*

1.3. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, aşırı hava olaylarının bireysel sağlık ve/veya sağlık sistemleri üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler :*** *Bu derste, iklim değişikliğine bağlı gelişen aşırı hava olaylarının (sel, kuraklık, sıcak dalgaları) ekosistemi nasıl bozduğu ve bunun sonucunda ortaya çıkan enfeksiyon hastalıkları, su ve gıda güvenliği sorunları ile toplumsal sağlık riskleri temel düzeyde ele alınmaktadır.*
- ***53ACT26 / 53ACT27: Isı/Soğuk Acilleri ve Çevresel Aciller :*** *Acil Tıp Anabilim Dalı tarafından verilen bu derslerde, ekstrem hava koşullarına bağlı olarak gelişen bireysel*

sağlık krizleri (hipotermi, sıcak çarpması, donma) ve bu olayların acil servislerdeki başvuru yükünü nasıl artırdığına dair klinik yaklaşımlar işlenmektedir.

- ***41HST01: Afetlerle Mücadele ve Toplum Sağlığı :*** *Halk Sağlığı perspektifiyle işlenen bu derslerde, aşırı hava olaylarının birer "doğal afet" olarak sağlık sisteminin altyapısı üzerindeki yıkıcı etkileri ve bu kriz dönemlerinde sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağı (triyaj, kapasite artırımı vb.) tartışılmaktadır.*

1.4. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, iklim değişikliğinin bulaşıcı hastalıkların yayılımı üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler :*** *Bu temel derste, küresel ısınma ve iklim değişikliğine bağlı olarak vektörlerin (sivrisinek, kene vb.) yaşam alanlarının genişlemesi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan vektör kaynaklı hastalıkların (sıtma, Batı Nil virüsü vb.) değişen modelleri hakkında giriş düzeyinde bilgi verilmektedir.*
- ***42KLU05: Enfeksiyon Hastalıkları :*** *Enfeksiyon Hastalıkları stajı kapsamında yürütülen klinik uygulamalarda, çevresel koşulların ve mevsimsel kaymaların enfeksiyon etkenlerinin yayılım hızı ve görülme sıklığı üzerindeki etkileri, vaka analizleri üzerinden tartışılmaktadır.*
- ***53INF11: Zoonotik Enfeksiyonlar :*** *Bu derste, iklim değişikliğinin yaban hayatı ve ekosistem üzerindeki etkileri sonucunda hayvanlardan insanlara geçen (zoonotik) hastalıkların artan riskleri ve değişen epidemiyolojik seyri ele alınmaktadır.*
- ***41HST01: Afetlerle Mücadele ve Toplum Sağlığı :*** *Sel ve fırtına gibi aşırı hava olaylarının ardından su ve gıda kaynaklı enfeksiyon hastalıklarının (kolera, tifo vb.) ortaya çıkma riski ve bu salgınların iklimsel faktörlerle ilişkisi işlenmektedir.*

1.5. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, iklim değişikliği ve hava kirliliğinin solunum sağlığı üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)

Verilen Puan:	3

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler :*** *Bu derste hava kirliliğinin fiziksel ve kimyasal bileşenlerine giriş yapılarak, küresel iklim değişikliğinin atmosferik hava kalitesi üzerindeki bozucu etkileri temel düzeyde anlatılmaktadır.*
- ***21HST03: Hava Kalitesi :*** *İkinci sınıfın "Normal Yapı ve Fonksiyon" evresinde, solunum sistemi mekanikleriyle eş zamanlı olarak işlenen bu derste; partiküler maddeler (PM2.5 ve PM10), kükürt dioksit ve azot oksitler gibi kirleticilerin solunum epitelindeki patolojik etkileri derinlemesine ele alınmaktadır.*
- ***21HST01: Çevre ve Sağlık :*** *İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin polen mevsimlerini uzatması ve hava kirliliği ile birleşerek astım, KOAH gibi kronik solunum yolu hastalıklarının alevlenme sıklığını nasıl artırdığı mekanizmalarla açıklanmaktadır.*
- ***41GOG01-05: Solunum Sistemi Hastalıkları :*** *Göğüs Hastalıkları stajı kapsamında, hava kirliliğinin yoğun olduğu bölgelerde yaşayan hastalarda görülen mesleki ve çevresel akciğer hastalıkları, vaka analizleri ve epidemiyolojik verilerle dikey entegrasyon içerisinde derinlemesine işlenmektedir.*

1.6. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, iklim değişikliğinin kardiyovasküler sağlık üzerindeki etkilerini (örneğin artan sıcaklıkla ilişkili) ele alıyor mu?

Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***21HST01: Çevre ve Sağlık :*** *Dolaşım sistemi mekanizmalarının işlendiği bu kurulda; aşırı sıcaklıkların vazodilatasyon, sıvı kaybı ve elektrolit dengesizliği üzerindeki etkilerine değinilerek, bu durumun kalp yükünü nasıl artırdığı ve kardiyovasküler riskli bireyler üzerindeki çevresel etkileri temel düzeyde anlatılmaktadır.*
- ***53ACT26: Isı ve Soğuk Acilleri :*** *Acil Tıp Anabilim Dalı tarafından verilen bu derste, sıcak çarpması ve ısı bitkinliği sırasında gelişen akut kardiyovasküler yanıtlar, taşikardi ve hemodinamik bozulmalar klinik bir perspektifle işlenmektedir.*
- ***51SPH01: Çevresel Faktörler ve Egzersiz :*** *Spor Hekimliği derslerinde, artan çevre sıcaklığı altında yapılan fiziksel aktivitenin kardiyovasküler sistem üzerindeki zorlayıcı etkileri ve bu koşullarda gelişebilecek sağlık riskleri ele alınmaktadır.*

1.7. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, çevresel bozulma ve iklim değişikliğinin ruh sağlığı ve nöropsikolojik etkilerini ele alıyor mu?

Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***43OLG10: Şizofreni ve Psikotik Bozukluklar (Evre 4, Blok 3):*** *Bu derste ruhsal hastalıkların etiyolojisi tartışılırken, çevresel stresörlerin (göç, doğal afetler, yaşam alanındaki ekolojik bozulmalar) genetik yatkınlığı olan bireylerde psikotik süreçleri nasıl tetikleyebildiğine dair sosyal belirleyiciler başlığı altında değinilmektedir.*
- ***55ENT12: İntihar (Evre 5, Kas İskelet Sinir Sistemi ve Davranış Staj Bloğu):*** *Bu entegre derste, toplumsal krizler ve çevresel travmaların (iklim krizine bağlı gelişen ekonomik kayıplar veya afetler gibi) bireyler üzerindeki depresif etkileri ve intihar riskini artıran birer faktör olması "ekopsikolojik" bir perspektifle kısaca tartışılmaktadır.*
- ***41HST01: Afetlerle Mücadele ve Toplum Sağlığı (Evre 4, İç Hastalıkları Staj Bloğu):*** *İklim değişikliği kaynaklı aşırı hava olaylarının (sel, fırtına vb.) ardından toplumda gelişen Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ve nöropsikolojik etkiler, afet tıbbı kapsamında işlenmektedir.*

1.8. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, sağlık, hastaların bireysel gıda ve su güvenliği, ekosistem sağlığı ve iklim değişikliği arasındaki ilişkileri ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler (1. Sınıf):*** *Bu derste, ekosistem sağlığının bozulmasının su kaynakları ve gıda zinciri üzerindeki etkileri, iklim değişikliğinin bu kaynakları nasıl tehdit ettiği ve sonuç olarak ortaya çıkan toplum sağlığı riskleri temel düzeyde işlenmektedir.*
- ***22HST01: Beslenme ve Sağlık (1. Sınıf):*** *Beslenme ve metabolizma kurulunda yer alan bu derste, gıda güvenliğinin ekosistem dengesiyle ilişkisi ve iklimsel değişimlerin tarımsal verimlilik ile gıda kalitesi üzerindeki etkilerine değinilmektedir.*
- ***41HST01: Afetlerle Mücadele ve Toplum Sağlığı (İç Hastalıkları Staj Bloğu):*** *İklim değişikliği kaynaklı aşırı hava olayları (sel, kuraklık vb.) sonrası gelişen su kirliliği, su güvenliğinin sağlanması ve ekosistem tahribatına bağlı gelişen gıda kaynaklı salgın yönetimi bu dersin kapsamında yer almaktadır.*

- ***53INF11: Zoonotik Enfeksiyonlar (Evre 4, Kardiyopulmoner Enfeksiyon Staj Bloğu):*** *Ekosistem sağlığının bozulması ve iklim değişikliğinin yaban hayatı üzerindeki etkilerinin, gıda ve su yoluyla insanlara bulaşabilen patojenlerin yayılım modellerini nasıl değiştirdiği ele alınmaktadır.*

1.9. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, iklim değişikliğinin düşük sosyoekonomik statüye sahip kişiler, kadınlar, renkli topluluklar, yerli halklar, çocuklar, evsiz nüfus ve yaşlı yetişkinler gibi dezavantajlı gruplar üzerindeki orantısız etkilerini ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler (Evre 1, Blok 1):*** *Bu derste çevresel risk faktörleri anlatılırken; çocukların ve yaşlıların fiziksel hassasiyetleri ile yoksul toplulukların iklimsel krizlere karşı (barınma, temiz suya erişim vb.) savunmasızlığına sosyal tıp perspektifiyle değinilmektedir.*
- ***51ICH112: Yaşlı Sağlığı ve Sorunları (Evre 4, İç Hastalıkları Staj Bloğu):*** *Geriatri eğitimi kapsamında, yaşlı yetişkinlerin iklim değişikliğine bağlı aşırı sıcaklıklar ve hava kirliliği karşısında artan morbidite ve mortalite riskleri, fizyolojik rezervlerindeki azalma ile ilişkilendirilerek işlenmektedir.*
- ***41HST01: Afetlerle Mücadele ve Toplum Sağlığı (Evre 4, İç Hastalıkları Staj Bloğu):*** *İklim kaynaklı afetlerin ardından evsiz nüfus, göçmenler ve düşük gelirli grupların sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı eşitsizlikler ve bu grupların yaşadığı orantısız sağlık yükü tartışılmaktadır.*
- ***52ACT46: Acil Serviste Yaşlı Hastaya Yaklaşım (Evre 4, Cerrahi Ürogenital Sistem ve Acil Tıp Staj Bloğu):****Çevresel acillerin (ısı bitkinliği vb.) yönetiminde, sosyal desteği zayıf olan ve dezavantajlı yaşam koşullarına sahip hastaların klinik seyirleri ve taburculuk sonrası riskleri ele alınmaktadır.*

1.10. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, iklim değişikliğinin dünya genelinde bölgelere göre farklı ve eşitsiz sağlık etkilerini ele alıyor mu?
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)

Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler (Evre 1, Blok 1):*** *Bu derste, iklim değişikliğinin küresel bir sorun olduğu vurgulanırken, coğrafi bölgelere göre değişen riskler (su kıtlığı çeken bölgeler, sel riski altındaki kıyı bölgeleri vb.) ve bu bölgelerdeki popülasyonların maruz kaldığı farklı sağlık tehditleri temel düzeyde işlenmektedir.*
- ***41HST01: Afetlerle Mücadele ve Toplum Sağlığı (Evre 4, İç Hastalıkları Staj Bloğu):*** *Bu ders kapsamında, düşük ve orta gelirli ülkelerin iklim kaynaklı afetlere karşı kırılganlığı ile gelişmiş ülkelerin adaptasyon kapasiteleri arasındaki farklar tartışılmaktadır. Küresel eşitsizliğin sağlık sonuçlarına yansıması afet tıbbı perspektifiyle sunulmaktadır.*
- ***53DSU01: Salgın Kontrolü (Evre 4, Kardiyopulmoner Enfeksiyon Staj Bloğu):*** *Enfeksiyon hastalıklarının dünyadaki dağılımı işlenirken, iklimsel kaymaların tropikal hastalıkları hangi bölgelere doğru genişlettiği ve bu durumun küresel sağlık güvenliği üzerindeki eşitsiz etkileri ele alınmaktadır.*

Müfredat: Çevre Sağlığı ve İnsan Sağlığı Üzerindeki Antropojenik Toksinlerin Etkileri

1.11. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, endüstriyle ilişkili çevresel toksinlerin (ör. hava kirliliği, pestisitler, mikroplastikler) üreme sağlığı üzerindeki etkilerini ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

Endüstriyel toksinlerin ve çevresel kirleticilerin üreme sağlığı üzerindeki etkileri, müfredatın çekirdek kısmında "Halk Sağlığı" ve "Kadın Hastalıkları ve Doğum" disiplinleri altında şu derslerde kısaca ele alınmaktadır:

- ***11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler (Evre 1):*** *Çevresel kirleticiler (pestisitler, ağır metaller) ve bunların biyolojik birikimi ile genel üreme sağlığına (fertilite kaybı vb.) yönelik temel riskler bu derste giriş düzeyinde anlatılır.*
- ***22HST01: Beslenme ve Sağlık (Evre 2):*** *Gıda zinciri yoluyla alınan kalıcı organik kirleticilerin ve mikroplastiklerin endokrin bozucu etkileri üzerinden üreme sistemine olası zararlarına değinilir.*
- ***42KDN01-08: Kadın Hastalıkları ve Doğum Stajı (Evre 4):*** *Antenatal bakım ve infertilite dersleri kapsamında, teratojenik etkiler ve çevresel toksinlere maruziyetin fetal gelişim üzerindeki riskleri klinik bir perspektifle kısaca tartışılır.*

1.12. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, üniversitenin bulunduğu çevrede toplumu etkileyen insan kaynaklı çevresel tehditleri ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	3

Puan Açıklaması:

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, konumu gereği İzmir ve Ege Bölgesi'ndeki spesifik çevresel tehditleri (endüstriyel kirlilik, jeotermal kaynaklar, hava kalitesi) müfredatına dikey ve yatay olarak derinlemesine entegre etmiştir. Konu sadece teorik derslerde değil, saha gezileri ve bölgeye özel vaka analizleriyle işlenmektedir:

- ***1. Sınıf, 11HST03 kodlu "Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler" Dersi:*** *Bu derste, İzmir'in Aliağa bölgesindeki ağır sanayi ve demir-çelik tesislerinden kaynaklanan hava ve toprak kirliliğinin yerel toplum sağlığı üzerindeki etkileri bir vaka çalışması olarak derinlemesine işlenir.*
- ***3. Sınıf, 41HST01 kodlu "Toplum Sağlığı ve Saha Çalışmaları" (Halk Sağlığı Stajı):*** *Öğrenciler, İzmir'deki hava kalitesi izleme istasyonlarından gelen verileri analiz eder ve Ege Bölgesi'ndeki jeotermal enerji santrallerinin (Aydın/İzmir sınırı) yeraltı suları ve tarım ürünleri üzerindeki potansiyel arsenik kirliliği risklerini "Bölgesel Sağlık Sorunları" başlığı altında tartışırlar.*
- ***Halk Sağlığı Anabilim Dalı Saha Ziyaretleri:*** *Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nın yıllık faaliyet raporlarında, öğrencilerin bu tesislerdeki denetim mekanizmalarını incelediği ve çevre sağlığı risk analizi raporları hazırladığı belgelenmiştir. Özellikle Gaziemir ve Aliağa gibi bölgeler, derslerdeki "Çevresel ve Mesleki Hastalıklar" epidemiyolojisi tartışmalarında vaka analizi olarak kullanılmaktadır.*

1.13. <u>Tıp fakülteniz</u>, yerli (indigenous) halkların bilgi ve değer sistemlerini gezegensel sağlık çözümlerinin temel bileşenleri olarak ne ölçüde vurguluyor?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1

Puan Açıklaması:

Yerli halkların (indigenous) bilgi sistemleri ve bu toplulukların doğayla uyumlu yaşam modellerinin gezegen sağlığı çözümlerindeki rolü, tıp fakültesinin temel (çekirdek) müfredatında bağımsız bir konu olarak yer almamaktadır. Ancak bu temalar, sosyal bilimler ve tıp etiği odaklı seçmeli dersler kapsamında ele alınmaktadır:

- ***ÖÇM-142: Doğa ve Sağlık (Seçmeli Modül):*** *Tıp müfredatının klinik öncesi döneminde öğrencilere sunulan resmi seçmeli modüllerinden biridir. Modülün haftalık programında "Ekopsikoloji ve Biyofili", "Antroposen ve Sağlık" ve "Doğa Temelli Çözümler" başlıkları akademik literatürle uyumlu şekilde yer almaktadır. Tıp fakültesi tarafından her yıl düzenlenen "ÖÇM Şenliği" veya sunum günlerinde, bu modülü seçen öğrencilerin antroposen ve yerel ekosistem koruma üzerine hazırladıkları poster ve sunumlar fakülte arşivlerinde ve sosyal sorumluluk raporlarında yer almaktadır.*

1.14. Tıp fakültenizin müfredatı, insan kaynaklı çevresel toksinlerin düşük sosyoekonomik statüye sahip kişiler, kadınlar, renkli topluluklar, çocuklar, evsiz nüfus, yerli halklar ve yaşlı yetişkinler gibi dezavantajlı gruplar üzerindeki orantısız etkilerini ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi müfredatında, çevresel toksinlerin dezavantajlı gruplar üzerindeki orantısız etkileri; Halk Sağlığı, Pediatri, Göğüs Hastalıkları ve Kadın Hastalıkları gibi farklı disiplinler üzerinden "kırılgan popülasyonlar" ve "sağlığın sosyal belirleyicileri" temaları altında kısaca ele alınmaktadır:

- ***Evre 3 - Pediatri (Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları):*** *Çocukların metabolik hızlarının yüksek olması ve gelişimsel özellikleri nedeniyle çevresel toksinlere (hava kirliliği, kurşun vb.) karşı yetişkinlerden daha savunmasız oldukları, "Çevresel Kirleticiler ve Çocuk Sağlığı" dersinde biyolojik kanıtlarla işlenmektedir.*
- ***Evre 4 - Göğüs Hastalıkları (Meslek Hastalıkları):*** *Düşük sosyoekonomik statüdeki işçi gruplarının (özellikle kayıt dışı çalışanlar ve göçmenler) maruz kaldığı endüstriyel toksinlerin (silika, asbest) yarattığı sağlık eşitsizlikleri, klinik vaka tartışmaları üzerinden anlatılmaktadır.*
- ***Evre 1 - 11HST03: Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler:*** *Bu derste, sosyoekonomik düzeyin çevresel maruziyet üzerindeki belirleyici rolü tartışılmakta; yoksul mahallelerin sanayi bölgelerine yakınlığı nedeniyle yaşadığı orantısız hava ve su kirliliği yükü "Çevresel Adalet" kavramı çerçevesinde işlenmektedir.*
- ***Evre 2 - 22HST01: Beslenme ve Sağlık:*** *Sosyoekonomik düzeyi düşük bireylerin, gıda güvenliği riski taşıyan (pestisit kalıntılı veya mikroplastik içeren) ucuz gıdalara erişimi ve bunun uzun dönemli sağlık etkileri kısaca ele alınmaktadır.*

Müfredat: Sürdürülebilirlik

1.15. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, bitki temelli beslenmenin çevresel ve sağlık açısından ortak faydalarını ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

- ***21HST04-Sağlığın Geliştirilmesi ve Yaşam Tarzının Sağlığa Etkisi:*** *Bu dersin güncel içeriğinde, beslenme alışkanlıklarının sadece bireysel sağlık üzerindeki etkileri değil, aynı zamanda "Sürdürülebilir Beslenme Modelleri"başlığı altında gıda üretim sistemlerinin ekosistem üzerindeki yükü ve Akdeniz tipi beslenmenin (bitki ağırlıklı) düşük karbon ayak izi avantajlarına değinilmektedir.*
- ***22HST06-Toplum Beslenmesi:*** *Derste, küresel gıda güvencesi (food security) tartışılırken, hayvansal kaynaklı protein üretiminin çevresel maliyetleri (su tüketimi ve sera gazı salınımı) ile bitki temelli beslenmenin bu kaynakları korumadaki rolü "Gezegensel Sağlık Beslenme İlkeleri" çerçevesinde ele alınmaktadır.*
- ***21ÇEV01-Çevre Sağlığı (Dönem 2 / Dönem 6):*** *Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından verilen bu derslerde, iklim kriziyle mücadelede bireysel ve toplumsal stratejiler işlenirken; et tüketiminin azaltılmasının ve bitki bazlı gıda sistemlerine geçişin, çevresel bozulmayı yavaşlatmadaki stratejik önemi vurgulanmaktadır.*

1.16. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, sağlık sistemlerinin karbon ayak izini ele alıyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0

Puan Açıklaması:

Güncel müfredatta karbon ayak izinin düşürülmesi gerektiği ve bu konuda bazı temel bilgilere değinilmiştir fakat sağlık sistemlerinin karbon ayak izini ele alan herhangi bir ders bulunmamaktadır.

1.17. <u>Tıp fakültenizin</u> müfredatı, sürdürülebilir klinik uygulamanın aşağıdaki bileşenlerini <u>temel müfredatta</u> kapsıyor mu? (her biri için ayrı puan verilir)	**Puan**
Aşırı tıbbileştirme, aşırı tetkik ve/veya aşırı tedaviden **kaçınmanın** sağlık **ve** çevresel **ortak faydaları** (2 puan)	2
İlaçların çevresel etkisi ve aşırı reçete etmenin iklim sağlığına verdiği zarar. Alternatif olarak mümkün olduğunda "**deprescribing**" (gereksiz ilaçların bırakılması) eğitimi ve bunun sağlık/çevresel faydaları. (2 puan)	1
Uygun durumlarda **ilaç dışı yöntemlerle** (ör. tip 2 diyabet için egzersiz veya yoga dersleri; ruh sağlığı için bahçecilik gibi sosyal grup etkinlikleri; bisiklet gibi aktif ulaşım yöntemleri) hastalıkların yönetiminin sağlık **ve** çevresel **ortak faydaları**. Bu yaklaşım İngiltere'de "sosyal reçeteleme (social prescribing)" olarak bilinir. (1 puan)	1
Cerrahi sağlık hizmetlerinin gezegensel sağlık ve iklim krizi üzerindeki etkisi ve bunun nasıl azaltılabileceği. (1 puan)	0
Anestezik gazların sağlık hizmetleri karbon ayak izi üzerindeki etkisi ve bu etkinin azaltılma yolları (ör. total intravenöz anestezi ya da daha az zararlı gaz seçeneklerinin tercih edilmesi). (1 puan)	0
İnhalerlerin sağlık hizmetleri karbon ayak izi üzerindeki etkisi ve ölçülü doz inhalerler yerine kuru toz inhalerlerin çevresel faydaları. (1 puan)	0
Sağlık kliniklerinde atık üretimi ve klinik faaliyetlerde atık azaltma stratejileri (ör. yatan veya ayaktan tedavi ortamlarında tek kullanımlık malzemeler). (1 puan)	1

Puan Açıklaması:

***Aşırı Tıbbileştirme ve Tetkik (2/2): İç Hastalıkları Stajı** ve **3.Sınıf - Klinik Bilimlere Giriş** derslerinde "Akılcı Tetkik İsteme İlkeleri" işlenmektedir. Newcastle örneğine* benzer şekilde kaynakların sınırlı olduğu vurgulanarak gereksiz tetkiklerin (radyoloji, laboratuvar) hem hastaya hem de sağlık sistemindeki kaynak sürdürülebilirliğine (enerji ve sarf malzemesi israfı) zararları anlatılmaktadır.*
**(Newcastle Üniversitesi (İngiltere), tıp eğitiminde "Gezegensel Sağlık" (Planetary Health) ve "Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri" konularını müfredatına entegre eden küresel öncülerden biridir.)*
***İlaçların Çevresel Etkisi ve Deprescribing (1/2): 3. Sınıf- Tıbbi Farmakoloji** ve **Geriatri** derslerinde "Polifarmasi" ve "Akılcı İlaç Kullanımı" başlıkları altında aşırı reçetelemenin önlenmesi ve yaşlılarda gereksiz ilaçların kesilmesi (deprescribing) eğitimi verilmektedir. Ancak ilaçların su ekosistemlerine etkisi gibi spesifik çevresel zararlar müfredatta geniş yer bulmadığı için 1 puan verilmiştir.*
***İlaç Dışı Yöntemler ve Sosyal Reçeteleme (1/1): 1. Sınıf- 11HST03: Yaşam Biçimi ve Sağlık**, Bu ders kapsamında "Aktif Ulaşım" (yürüme ve bisiklet kullanımı) başlığı altında sadece fiziksel aktivitenin diyabet ve obezite üzerindeki etkileri değil; aynı zamanda fosil yakıtlı araç kullanımının azaltılmasının **hava kirliliğini (PM2.5) düşürmedeki rolü** ve kentsel karbon ayak izinin azaltılmasına olan katkısı "Halk Sağlığı ve Çevre" perspektifiyle işlenmektedir.. Ayrıca hastaların doğa ile etkileşimini artıran (yeşil alan kullanımı, toplum bahçeciliği) sosyal reçeteleme yöntemlerinin, bireysel ruh sağlığını iyileştirmenin yanı sıra **yerel biyoçeşitliliğin korunması ve kentsel yeşil alanların savunuculuğu** konusundaki toplumsal farkındalığı nasıl artırdığı vurgulanmaktadır.*
***Cerrahi ve Anestezik Gazlar (0/1 + 0/1):** Cerrahi ve Anesteziyoloji stajlarında sterilizasyon, atık yönetimi ve gazların farmakolojisi öğretilmektedir. Ancak Brighton veya Keele örneklerinde* olduğu gibi, ameliyathanelerin **karbon ayak izi**, Desfluran gibi gazların küresel ısınma potansiyeli*

veya cerrahide malzeme döngüselliği gibi konular müfredatta tanımlanmış bir öğrenim hedefi olarak yer almamaktadır.
Brighton (Brighton and Sussex Medical School) ve Keele Üniversitesi örnekleri, tıp eğitiminde **"Sürdürülebilir Klinik Uygulama" konusunda dünya çapındaki altın standartları temsil eder. Bu üniversitelerin müfredatları, cerrahi ve anesteziyi sadece hasta güvenliği değil, **gezegen güvenliği** perspektifiyle ele alır.*
***İnhalerler (0/1): Göğüs Hastalıkları** ve **Çocuk Sağlığı** stajlarında inhaler kullanım teknikleri uygulamalı olarak gösterilmektedir. Fakat ölçülü doz inhalerlerin (MDI) itici gazları nedeniyle yarattığı çevresel etki ile kuru toz inhalerlerin (DPI) çevresel avantajı üzerine spesifik bir eğitim belgelenmemiştir.*
***Atık Üretimi ve Azaltma (1/1):** Tüm öğrencilerin hastaneye giriş oryantasyonunda ve **Halk Sağlığı** derslerinde "Tıbbi Atıkların Kontrolü" eğitimi zorunludur. Burada tek kullanımlık malzemelerin yönetimi, kesici-delici alet atıkları ve evsel/tıbbi atık ayrımı yapılarak klinik faaliyetlerde atık azaltma stratejileri teorik ve pratik olarak aktarılmaktadır.*
22HST05- Çevre Sağlığı ve Atık Yönetimi Dersi: Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından verilen bu dersin içeriğinde, "Sağlık Kuruluşlarında Atık Yönetimi" başlığı altında şu spesifik detaylar işlenmektedir:
Atık Hiyerarşisi: Atığın sadece bertaraf edilmesi değil; en başta azaltılması (reduction), mümkünse yeniden kullanılması (reuse) ve son çare olarak ayrıştırılması stratejisi anlatılmaktadır. LCA (Yaşam Döngüsü Analizi) Yaklaşımı: Tek kullanımlık (disposable) cerrahi malzemelerin üretiminden atık aşamasına kadar olan çevresel maliyeti ile çok kullanımlık (reusable) malzemelerin sterilizasyon maliyeti arasındaki ekolojik denge teorik olarak tartışılmaktadır.

Müfredat: Klinik Uygulamalar

1.18. Hasta görüşmeleri için verilen eğitimlerde, <u>tıp fakültenizin</u> müfredatı öğrencileri iklim değişikliğinin sağlık etkileri hakkında hastalarla konuşma stratejileri ile tanıştırıyor mu?	
Evet, **temel** müfredatta iklim değişikliği hakkında hastalarla konuşma stratejileri öğretilmektedir. (2 puan)	
Evet, **seçmeli** derslerde iklim değişikliği hakkında hastalarla konuşma stratejileri öğretilmektedir. (1 puan)	
Hayır, iklim değişikliği hakkında hastalarla konuşma stratejileri **öğretilmemektedir**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması: *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi çekirdek müfredatında, iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerine dair teorik bilgiler Halk Sağlığı gibi derslerde yer alsa da, bu konunun hasta görüşmelerine nasıl entegre edileceğine dair spesifik bir iletişim stratejisi eğitimi bulunmamaktadır. Mevcut 'Hekimlik Sanatı' veya 'İletişim Becerileri' derslerinde iklim değişikliği odaklı bir senaryo veya rehber sunulmamaktadır.*	

1.19. Hasta görüşmeleri için verilen eğitimlerde, <u>tıp fakültenizin</u> müfredatı çevresel öykü ya da maruziyet öyküsü alma stratejilerini içeriyor mu?

Evet, **temel** müfredatta çevresel öykü alma stratejileri yer almaktadır. (2 puan)	
Sadece **seçmeli** derslerde çevresel öykü alma stratejileri öğretilmektedir. (1 puan)	
Hayır, müfredatta çevresel öykü alma stratejileri **yer almamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi müfredatı, çevresel ve mesleksel maruziyet öyküsü almayı, anamnez eğitiminin ayrılmaz bir parçası olarak ele almaktadır. Bu stratejiler dikey bir entegrasyonla preklinik ve klinik dönemlere yayılmıştır:

• Preklinik Dönem (2. ve 3. Sınıf):

- ***31BEC19 (Anamnez Alma Becerileri):*** *Öğrencilere sistematik sorgulamanın bir parçası olarak hastanın yaşadığı yer, konut koşulları ve ısınma yöntemleri gibi çevresel faktörleri sorma yetisi kazandırılır.*
- ***31ICH01 (Hasta ile Görüşme Prensipleri):*** *"Sosyal Öykü" başlığı altında çevresel maruziyetlerin önemi vurgulanır.*
- ***41GOH10 & 41HST03 (Meslek Hastalıkları):*** *Bu derslerde spesifik olarak mesleksel çevre maruziyetini sorgulama stratejileri (İş geçmişi kronolojisi, maruziyet süresi vb.) işlenir.*
- ***41PAT06 (Pnömokonyozlar Patolojisi):*** *Çevresel toz maruziyetinin biyolojik sonuçları ile klinik öykü arasındaki bağ kurulur.*

• Klinik Dönem (4. ve 5. Sınıf):

- ***53GOH15 (Mesleksel Akciğer Hastalıkları):*** *Kardiyopulmoner blokta, asbest, silika gibi çevresel/mesleksel etkenlerin sorgulanması üzerine detaylı stratejiler sunulur.*
- ***Göğüs Hastalıkları Stajı:*** *Astım ve KOAH gibi kronik hastalıklarda ev içi hava kirliliği (biomass maruziyeti) ve dış ortam hava kirliliği öyküsünün nasıl alınacağı vizitlerde pratik edilir.*
- ***Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Stajı:*** *Pediatrik çevresel öykü (ikinci el sigara dumanı, küf, boya maruziyeti) alma stratejileri, çocuk sağlığı izlemi kapsamında aktarılır.*
- ***Halk Sağlığı Stajı (6. Sınıf):*** *Çevre sağlığı saha ziyaretleri ve teorik derslerinde, toplum sağlığını etkileyen çevresel risk faktörlerinin (su kaynakları, atık yönetimi) birey bazında nasıl sorgulanacağı son aşamada pekiştirilir.*

Müfredat: Gezegen Sağlığı İçin İdari Destek

1.20. <u>Tıp fakülteniz</u> şu anda Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimi (SSH)/gezegensel sağlık eğitimi uygulamaya koyma ya da geliştirme sürecinde mi?
Evet, tıp fakültesi şu anda SSH/gezegensel sağlık eğitiminde **önemli** iyileştirmeler yapma sürecindedir. (4 puan)
Evet, tıp fakültesi şu anda SSH/gezegensel sağlık eğitiminde **küçük ölçekli** iyileştirmeler yapma sürecindedir. (2 puan)

Hayır, gezegensel sağlık eğitiminde devam eden herhangi bir **iyileştirme bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

*Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, SSH/gezegensel sağlık eğitiminde şu an için **küçük ölçekli ve yapılandırılma aşamasında olan** iyileştirmeler yapmaktadır. Bu süreç "önemli" bir reform düzeyinden ziyade, mevcut müfredata dikey entegrasyon çabaları olarak gözlemlenmektedir:*

- ***Müfredat Güncelleme Çalışmaları (Evre 1-2-3):*** *2024-2025 ve 2025-2026 dönemleri için hazırlanan ders programlarında, Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nın öncülüğünde "Çevre Sağlığı" derslerinin kapsamı, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ile daha uyumlu hale getirilmeye başlanmıştır. Bu, derslerin sadece "kirlilik" odaklı değil, "gezegen sağlığı" kavramı çerçevesinde revize edilmesini içermektedir.*
- ***Özel Çalışma Modülleri (ÖÇM) Genişlemesi:*** *Seçmeli dersler listesine (örneğin "Doğa ve Sağlık", "Gıda Güvenliği") her yıl yeni ve güncel ekolojik temaların eklendiği, bu derslerin öğrenci geri bildirimlerine göre içeriklerinin zenginleştirildiği görülmektedir.*
- ***Kurumsal Sürdürülebilirlik Vizyonu:*** *Ege Üniversitesi'nin genel "Yeşil Kampüs" (GreenMetric) çalışmaları kapsamında, Tıp Fakültesi hastanesinde tıbbi atık yönetimi ve enerji verimliliği üzerine yapılan kurumsal iyileştirmeler, klinik dönemdeki öğrencilerin oryantasyon eğitimlerine (küçük ölçekli de olsa) yansıtılmaktadır.*
- ***Akademik Çalışmalar ve Savunuculuk:*** *Fakülte bünyesindeki araştırmacıların "İklim Değişikliği ve Sağlık" üzerine yayımladıkları bildiriler ve düzenlenen seminerler, konunun müfredat dışı etkinliklerle (gizli müfredat) desteklendiğini göstermektedir.*

1.21. Yukarıda belirtilen gezegensel sağlık / Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri Eğitimi (SSH) konuları <u>temel</u> müfredata ne kadar iyi bir şekilde uzunlamasına (longitudinal) entegre edilmiştir?	
Gezegensel sağlık/SSH konuları tıp fakültesi temel müfredatına **iyi bir şekilde** entegre edilmiştir. (6 puan)	
Gezegensel sağlık/SSH konularının **bir kısmı** temel müfredata uygun şekilde entegre edilmiştir. (4 puan)	
Gezegensel sağlık/SSH entegre edilmemiştir, yalnızca **bağımsız bir/birkaç ders** şeklinde ele alınmıştır. (2 puan)	
Sürdürülebilir sağlık hizmetleri eğitimi **çok azdır** ya da **hiç yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	4

Puan Açıklaması:

*Gezegensel sağlık ve sürdürülebilirlik konuları, müfredatın geneline tamamen yayılmış mükemmel bir dikey izlek (track) oluşturmasa da, bu konuların **bir kısmı** eğitimin farklı evrelerine mantıksal bir sıra ile entegre edilmiştir. Bilgiler tek bir derse sıkıştırılmamış, yıllara göre farklı derinliklerde (temel bilimden klinik pratiğe) dağıtılmıştır:*

- ***Evre 1 (Temel Bilimler): 11HST03: "Toplumun Sağlığını Etkileyen Çevresel Etmenler"*** *dersi ile gezegen sağlığının temel kavramları, ekosistem dengesi ve çevre kirliliği konuları teorik olarak başlatılmaktadır.*
- ***Evre 2 (Sistemler): 22HST01: "Beslenme ve Sağlık"*** *ve* ***"Üreme Sistemi"*** *kurulları içerisinde, çevresel kirleticilerin (mikroplastikler, pestisitler) hormonal ve metabolik etkileri, ilgili sistemin fizyolojisi ile ilişkilendirilerek verilmektedir.*
- ***Evre 3 (Klinik Öncesi): "Klinik Bilimlere Giriş"*** *bloklarında, çevresel faktörlerin hastalık etiyolojisindeki yeri ve akılcı tetkik/tedavi yöntemlerinin kaynak sürdürülebilirliği üzerindeki önemi işlenmektedir.*
- ***Evre 4-5 (Klinik Stajlar): Halk Sağlığı****,* ***Acil Tıp*** *ve* ***Meslek Hastalıkları*** *stajları kapsamında, iklim değişikliği kaynaklı afetler, ısı acilleri ve endüstriyel toksin maruziyeti klinik vakalar üzerinden işlenmektedir. Bu aşamada teorik bilgi, hasta yönetimi ve toplum sağlığı düzeyine taşınmaktadır.*

1.22. <u>Tıp fakülteniz</u>, gezegensel sağlık ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerini müfredat boyunca bir tema olarak entegre etmeyi özel olarak denetleyen ve sorumluluk üstlenen bir öğretim üyesi istihdam ediyor mu?	
Evet, tıp fakültesinde gezegen sağlığı ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerinin müfredata entegrasyonunu denetlemekten sorumlu özel bir öğretim üyesi/personel **vardır**. (1 puan)	
Hayır, tıp fakültesinde bu entegrasyondan sorumlu özel bir öğretim üyesi/personel **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması: *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde müfredatın genel denetimi ve geliştirilmesi* ***Eğitim Komisyonu****,* ***Müfredat Geliştirme Komisyonu*** *ve* ***Ölçme Değerlendirme Komisyonu*** *gibi kurullar tarafından yürütülmektedir. Ancak, doğrudan ve sadece "Gezegen Sağlığı" veya "Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri" (SSH) entegrasyonundan sorumlu, bu alana atanmış özel bir öğretim üyesi veya idari pozisyon bulunmamaktadır:*	

1.23. Sağlık meslekleri müfredatınız, sağlık üzerindeki çevresel ve yapısal belirleyicileri ele almak için sivil katılım / savunuculuk eğitimi içeriyor mu?	
Bu konu temel müfredatta **ayrıntılı olarak** işlendi. (3 puan)	
Bu konu temel müfredatta **kısaca** ele alındı. (2 puan)	
Bu konu **seçmeli derslerde** işlendi. (1 puan)	
Bu konu hiç **işlenmedi**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması:	

Sağlığın çevresel ve yapısal belirleyicilerine yönelik sivil katılım ve savunuculuk eğitimi, müfredatın çekirdek kısmında özellikle topluma dayalı tıp ve etik dersleri kapsamında şu şekilde ele alınmaktadır:

- ***Evre 1 - 11HST02: "Hekimlik ve Sosyal Sorumluluk":*** *Öğrenciler, sağlığın sosyal belirleyicileri üzerine teorik dersler almakta ve dezavantajlı grupların haklarını savunmaya yönelik sosyal sorumluluk projeleri geliştirmektedir. Bu aşamada savunuculuk, profesyonel bir hekimlik değeri olarak tanıtılmaktadır.*
- ***Evre 1 - 11TTE01: "Tıp Etiği ve Hasta Hakları":*** *Sağlık hakkı savunuculuğu, hasta hakları ve hekimin toplumsal sorumlulukları bağlamında işlenmektedir.*
- ***Evre 4 - 41HST01: "Halk Sağlığı Stajı":*** *Bu stajda öğrenciler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla (STK) etkileşime girerek çevre sağlığı sorunlarını (hava kirliliği, su güvenliği vb.) raporlama ve toplum düzeyinde farkındalık yaratma süreçlerini deneyimlemektedir. Saha ziyaretleri sırasında, yerel çevre tehditlerine karşı toplumsal savunuculuğun önemi tartışılmaktadır.*

Bölüm Toplamı (75 üzerinden 47)	**62,6%**

Disiplinler arası Araştırma

<u>Bölüme Genel Bakış:</u> Bu bölüm, kurum genelinde gezegen sağlığına yönelik disiplinlerarası araştırmaların niteliğini ve niceliğini değerlendirmektedir. *Sağlık ile çevre arasındaki etkileşimler karmaşık ve çok faktörlüdür. İklim değişikliği uzun süredir çevre bilimi perspektifinden kapsamlı bir şekilde incelenmiş olsa da, gezegen sağlığı yeni gelişen bir alandır. Önde gelen sağlık kurumları olarak, yetenekli araştırmacılar ve araştırma kaynaklarına sahip olan kurumların, iklim değişikliğinin ve insan kaynaklı çevresel toksinlerin sağlık üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalara fon sağlaması gerekir. Bu yükümlülük özellikle önemlidir çünkü kamuoyu ve politika yapıcılar, iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki sonuçları vurgulandığında daha fazla dikkat göstermektedir.*

2.1. <u>Kurumunuzda</u> gezegen sağlığı araştırmaları ve sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirlik araştırmaları yürüten araştırmacılar var mı?	
Evet, **kurumda** araştırma odağı **doğrudan** gezegen sağlığı **veya** sürdürülebilir sağlık hizmetleri/veterinerlik hizmetleri olan öğretim üyeleri bulunmaktadır. (3 puan)	
Evet, **kurumda** bireysel öğretim üyeleri gezegen sağlığı veya sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirlik ile **ilgili** araştırmalar yürütmektedir ya da ulusal/uluslararası bir sürdürülebilirlik çalışma grubuna üyedir; ancak bu onların birincil araştırma odağı değildir. (2 puan)	
Evet, **kurumda** sürdürülebilirlik araştırmacıları bulunmaktadır, ancak bunlar doğrudan sağlık hizmetleri ile ilişkili değildir. (1 puan)	
Hayır, **kurumda** şu anda gezegen sağlığı ve/veya sürdürülebilirlik araştırmacısı **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
*Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ve ilişkili sağlık bilimleri birimlerinde gezegen sağlığı ve konularına yönelik artan bir akademik ilgi mevcuttur. Özellikle Halk Sağlığı Anabilim Dalı bünyesinde hava kirliliği ve iklim değişikliğinin insan sağlığına etkileri üzerine ulusal ve uluslararası araştırmalar yürütülmektedir.Ege Üniversitesi AVESİS sistemi verilerine göre, Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyeleri tarafından son 5 yılda çevre sağlığı, iklim değişikliği ve hava kalitesi üzerine **40'ın üzerinde** uluslararası hakemli makale yayımlanmış ve bu alanda **5 adet** kapsamlı dış kaynaklı (TÜBİTAK, AB veya Kalkınma Ajansı destekli) proje yürütülmüştür.Ancak bu değerli çalışmalar doğrudan gezegen sağlığına adanmış bağımsız bir birim altında yapılanmamıştır. Araştırmacıların birincil odakları olmak yerine mevcut uzmanlık alanlarının (Halk sağlığı, Çevre Sağlığı, Hemşirelik vb.) multidisipliner bir alt dalı veya proje uzantısı olarak sürdürülmektedir.*	

2.2. <u>Kurumunuzda</u> disiplinler arası gezegen sağlığı araştırmaları için özel bir bölüm veya enstitü var mı?
Kurumda disiplinlerarası gezegen sağlığı araştırmaları için **en az bir** özel bölüm veya enstitü bulunmaktadır. (3 puan)
Şu anda böyle bir bölüm/enstitü **yoktur**, ancak önümüzdeki 3 yıl içinde açılması **planlanmaktadır**. (2 puan)

İş ve Çevre Sağlığı bölümü vardır, ancak gezegen sağlığı araştırmalarına yönelik disiplinlerarası bir bölüm veya enstitü bulunmamaktadır. (1 puan)	
Hiçbir özel bölüm veya enstitü **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde, Dahili Tıp Bilimleri altında 'Halk Sağlığı Anabilim Dalı' ve spesifik olarak 'İş ve Meslek Hastalıkları Bilim Dalı' aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu bölümler, alanın geleneksel yapısına uygun olarak çevresel maruziyetler, iş sağlığı ve meslek hastalıkları üzerine derinlemesine çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca üniversite genelinde 'Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi-ÇEVREMER (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/) ' gibi geniş çaplı çevre araştırmaları yapan merkezler bulunmasına rağmen, bu merkezlerin misyonu doğrudan sağlık bilimleri ile entegre bir 'Gezegen Sağlığı (Planetary Health)' odağında yapılandırılmamıştır. Mevcut durumda, iklim değişikliği ve küresel çevre sorunlarının insan sağlığı üzerindeki etkilerini disiplinlerarası bir yaklaşımla araştırmak üzere kurulmuş, tıp fakültesi ile doğrudan bağlantılı özel bir 'Gezegen Sağlığı' bölümü veya enstitüsü bulunmamaktadır. Bu nedenle kurumumuz 1 puanlık kriteri tam olarak karşılamaktadır.	

2.3. İklim değişikliğinden ve çevresel adaletsizlikten orantısız şekilde etkilenen toplulukların, kurumunuzdaki araştırma gündemine katkıda bulunması veya karar vermesi için bir süreç var mı?
Evet, iklim değişikliği ve çevresel adaletsizlikten etkilenen topluluk üyeleri, iklim + çevre araştırma gündeminde **karar alma gücüne** sahiptir. (3 puan)
Evet, bu topluluk üyeleri, iklim + çevre araştırma gündeminde **danışmanlık** rolüne sahiptir. (2 puan)
Hayır, ancak topluluk üyelerinin araştırma gündemine danışmanlık yapmasını veya karar vermesini sağlayacak bir süreç oluşturma yönünde mevcut **girişimler** vardır. (1 puan)
Hayır, böyle bir süreç **yoktur** ve oluşturma yönünde bir girişim de **bulunmamaktadır**. (0 puan)

Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde yürütülen araştırmaların gündemi ve öncelikleri temel olarak akademisyenler, ilgili anabilim dalları, üniversitenin Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimi ve ulusal fon sağlayıcıların (örn. TÜBİTAK, Sağlık Bakanlığı) stratejik hedefleri doğrultusunda şekillenmektedir. İklim değişikliğinden ve çevresel adaletsizlikten orantısız şekilde etkilenen dezavantajlı topluluklar veya yerel halk, yürütülen halk sağlığı araştırmalarında 'katılımcı' veya 'hedef kitle' olarak yer alabilmektedir. Ancak mevcut kurumsal yapıda, bu topluluk üyelerinin doğrudan kurumun iklim ve çevre araştırmaları gündemini belirlemede karar alma gücüne veya resmi bir danışmanlık rolüne (kurul üyeliği, odak grup yönlendirmesi vb.) sahip olduğu yapılandırılmış bir süreç bulunmamaktadır. Ayrıca, şu an için kurum düzeyinde böyle bir ortak karar alma mekanizmasını kurmaya yönelik bilinen resmi bir girişim de mevcut değildir. Bu doğrultuda kurumumuz bu metrik için 0 puan kriterini karşılamaktadır.	

2.4. <u>Kurumunuzda</u> sağlık ve çevreyle ilgili kampüs kaynaklarını merkezileştiren, kolay kullanımlı ve yeterince kapsamlı bir web sitesi var mı?	
Evet, sağlık ve çevreyle ilgili kampüs kaynaklarını **merkezileştiren**, etkinlikler, gezegen sağlığı liderleri ve fon fırsatlarını kapsayan **kolay kullanımlı, kapsamlı** bir web sitesi vardır. (3 puan)	
Evet, sağlık ve çevre kaynaklarını **merkezileştirmeye çalışan** bir web sitesi vardır, ancak kullanımı zordur, güncel değildir veya yeterince kapsamlı değildir. (2 puan)	
Kurumun Sürdürülebilirlik Ofisine ait bir web sitesi vardır, sağlık ve çevreyle ilgili **bazı** kaynaklar içerir. (1 puan)	
Hayır, böyle bir web sitesi **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi'nin kurumsal web altyapısında; üniversitenin 'Yeşil Kampüs' (UI GreenMetric) hedeflerini, Sıfır Atık projelerini ve genel çevre politikalarını barındıran sürdürülebilirlik odaklı web sayfaları ile Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne (ÇEVREMER) ait resmi siteler (https://cevremerkezi.ege.edu.tr/) bulunmaktadır. Bu platformlar kampüsün çevresel sürdürülebilirlik uygulamalarına dair temel kaynaklar sunmaktadır. Ancak bu siteler; tıp, halk sağlığı ve çevre kesişimindeki "Gezegen Sağlığı" araştırmalarını, fon fırsatlarını, akademik yayınları ve öğrenci etkinliklerini tek bir çatı altında toplayan, disiplinlerarası ve kapsamlı bir dijital merkez işlevi görmemektedir. Bu nedenle kurumumuz, sağlık ve çevreyle ilgili bazı genel kaynakların bulunduğu mevcut sürdürülebilirlik sayfalarıyla 1 puan kriterini karşılamaktadır.	

2.5. <u>Kurumunuz</u> yakın zamanda gezegen sağlığıyla ilgili bir konferans veya sempozyum düzenledi mi?	
Evet, **kurum** son bir yıl içinde gezegen sağlığı ile ilgili en az bir konferans veya sempozyum düzenlemiştir. (4 puan)	
Evet, **kurum** son bir yıl içinde sürdürülebilir sağlık hizmetleri/veterinerlik ile ilgili en az bir konferans veya sempozyum düzenlemiştir. (3 puan)	
Evet, **kurum** son üç yıl içinde gezegen sağlığı / sürdürülebilir sağlık hizmetleri/veterinerlik ile ilgili bir konferans düzenlemiştir. (2 puan)	
Hayır, **kurum** doğrudan konferans düzenlememiştir, ancak yerel bir gezegen sağlığı etkinliğine maddi destek sağlamıştır. (1 puan)	
Hayır, **kurum** son üç yıl içinde gezegen sağlığı ile ilgili bir konferans düzenlememiştir. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi ve Tıp Fakültesi, son üç yıl içerisinde gezegen sağlığı ve sürdürülebilirlik konularını merkeze alan ulusal ve uluslararası sempozyum ve kongrelere ev sahipliği yapmış veya ana düzenleyici heyetlerinde yer almıştır. Kurumumuzun bu alandaki güncel kongre ve sempozyum faaliyetlerine dair kanıtlar şunlardır:	

• Ege Üniversitesi'nin iş birliği ile 13-17 Kasım 2024 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 7. Uluslararası Biyosidal Kongresi'nin ana teması doğrudan "Gezegen sağlığı ve Biyosidaller" olarak belirlenmiş ve bilimsel çerçevesi bu doğrultuda oluşturulmuştur.

• 31 Ekim - 1 Kasım 2024 tarihlerinde bizzat Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ev sahipliğinde (Muhiddin Erel Amfisi'nde) gerçekleştirilen "Herkes İçin Sağlık" kongresinde, Tıp Fakültesi akademisyenlerimiz tarafından spesifik olarak "Hava Kirliliği ve Gezegen Sağlığı" ile "Mikroplastikler ve Sağlığa Etkileri" başlıklı özel oturumlar düzenlenmiştir.

• Haziran 2024'te Ege Üniversitesi Ödemiş Sağlık Bilimleri Fakültesi ortaklığıyla "İklim Değişikliği ve Dijital Teknolojiler" temalı I. Uluslararası Ege-Kavram Sağlıklı Yaşam Sempozyumu hayata geçirilmiştir. Bu sempozyum, "İklim Değişikliği ve Dijital Teknolojiler" ana temasıyla gezegen sağlığının en kritik bileşenlerinden biri olan çevre-sağlık etkileşimini dijitalleşme perspektifiyle ele almıştır.

2.6. <u>Kurumunuz</u> ulusal veya uluslararası bir gezegensel sağlık ya da SSH organizasyonuna üye mi?	
Evet, kurum ulusal veya uluslararası bir gezegensel sağlık **ya da** SSH organizasyonuna üyedir. (1 puan)	
Hayır, kurum böyle bir organizasyona **üye değildir**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi'nin veya Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin; Planetary Health Alliance, Global Consortium on Climate and Health Education veya benzeri ulusal/uluslararası gezegen sağlığı ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri (SSH) organizasyonlarına kurumsal düzeyde resmi bir üyeliği bulunmamaktadır. Kurum bünyesindeki araştırmacıların ilgili ağlara bireysel katılımları mevcut olmakla birlikte, kriterin temel koşulu olan 'kurumsal üyelik' taahhüdü sağlanmadığı için bu metrik değerlendirmesi 0 puan olarak belirlenmiştir.	

Bölüm Toplamı (17 üzerinden 6)	**35.3%**

Toplumsal Hizmet ve Savunuculuk

<u>Bölüme Genel Bakış:</u> Bu bölüm, bir okulun gezegen sağlığı ile ilgili toplum temelli çalışmalar ve savunuculuk faaliyetlerine katılımını değerlendirir. *Gezegen sağlığı üzerine araştırma yapmak ve öğretmek gereklidir, ancak tek başına yeterli değildir. Kurumların aynı zamanda, çevresel sağlık zararlarından en çok etkilenen topluluklarla doğrudan etkileşim kurması kritik önemdedir. İklim değişikliği, büyük ölçüde güce ve kaynaklara sahip olanlar tarafından yaratılmış olsa da, etkileri orantısız biçimde yetersiz kaynaklara sahip topluluklar ve renkli topluluklar üzerine düşmektedir. Bu nedenle kurumlar: iklim değişikliği ve kirlilikten etkilenen yerel topluluklarla ortaklık kurmalı, çevresel sağlık tehditleri hakkında bilgi paylaşmalı, değişim için birlikte savunuculuk yapmalı, öğrencilere bu çalışmalara katılma fırsatları sunmalıdır.*

3.1. <u>Kurumunuz</u>, gezegen sağlığını ve çevre sağlığını teşvik etmek için topluluk kuruluşlarıyla ortaklık yapıyor mu?	
Evet, **kurum** gezegen ve çevre sağlığını teşvik etmek için **birden fazla** topluluk kuruluşuyla anlamlı ortaklıklar yürütmektedir. (3 puan)	
Evet, **kurum** gezegen ve çevre sağlığını teşvik etmek için **bir** topluluk kuruluşuyla anlamlı bir ortaklık yürütmektedir. (2 puan)	
Hayır, **kurum** topluluk kuruluşlarıyla ortaklık yapmamaktadır, ancak gezegen sağlığı ile ilgili toplum odaklı etkinliklere katılmaktadır. (1 puan)	
Hayır, böyle bir anlamlı topluluk ortaklığı **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	3
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi'nin ve Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin, gezegensel sağlığı ve çevre sağlığını desteklemek amacıyla Akdeniz Koruma Derneği, TURMEPA, TEMA ve Genç TEMA toplum örgütleriyle bir ortaklığı söz konusudur. Hatta bu kurumların öğrenci topluluklarına da yansıdığını gözlemlemek mümkün.	

3.2. <u>Kurumunuz</u>, gezegen sağlığıyla ilgili topluma yönelik dersler veya etkinlikler sunuyor mu?	
Evet, **kurum** her yıl en az bir kez topluma yönelik dersler veya etkinlikler sunmaktadır. (3 puan)	
Evet, **kurum** her yıl en az bir kez topluluğa açık dersler veya etkinlikler sunmaktadır, ancak bunlar öncelikli olarak toplum/halka yönelik oluşturulmamıştır. (2 puan)	
Evet, **kurum** topluma yönelik ders veya etkinliklerin tanıtımını yapmıştır, ancak bu ders veya etkinliklerin planlanmasına dahil olmamıştır. (1 puan)	
Hayır, **kurum** böyle topluma yönelik dersler veya etkinlikler sunmamıştır. (0 puan)	
Verilen Puan:	3

Puan Açıklaması:

Ege Üniversitesi ÇEVREMER'in resmi web sitesi, toplumun her kesimine hitap eden, teknik terimlerden arındırılmış ve uygulanabilir bilgiler sunan bir eğitim aracı olarak faaliyet göstermektedirBu portal aracılığıyla sunulan ve halka açık olan somut eğitim içerikleri şunlardır:

1. ***Sıfır Atık Eğitim Materyalleri:*** *Merkez, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın "Sıfır Atık" vizyonuyla uyumlu olarak; atık hiyerarşisi, kaynağında ayrıştırma ve geri dönüşüm süreçlerini anlatan rehberler sunmaktadır. Bu materyaller, evsel atıkların azaltılması ve döngüsel ekonomiye katılım konusunda halka yol göstermektedir.*
2. ***Ormanların Önemi ve Ekosistem Hizmetleri:*** *Web sitesinde yer alan bilgilendirme setleri, ormanların sadece "ağaç topluluğu" olmadığını; karbon yutak alanı olma, biyoçeşitliliği koruma ve su döngüsünü düzenleme gibi hayati "gezegen sağlığı" rollerini halkın anlayabileceği bir dille açıklamaktadır.*
3. ***Halka Açık Seminerler ve Dijital Arşiv:*** *ÇEVREMER bünyesinde düzenlenen "Çevre ve Sağlık" temalı seminerlerin sunumları ve video kayıtları periyodik olarak halkın erişimine açılmaktadır. Bu etkinlikler, yerel çevre sorunlarından (örneğin İzmir Körfezi'nin durumu) küresel iklim krizine kadar geniş bir yelpazede toplumsal bilinç oluşturmayı hedefler.*

3.3. <u>Kurumunuz</u>, üniversite güncel duyurularında gezegen sağlığı ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleriyle ilgili konulara düzenli olarak yer veriyor mu?	
Evet, tüm öğrenciler **düzenli** olarak yalnızca gezegen sağlığı ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetlerine ayrılmış duyurular almaktadır. (2 puan)	
Evet, **bazı** derslerin güncel duyurularında düzenli olarak gezegen sağlığı ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri konularına yer verilmektedir. (1 puan)	
Hayır, öğrenciler gezegen sağlığı veya sürdürülebilir sağlık hizmetleriyle ilgili herhangi bir duyuru **almamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1

Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinin şu anda var olan bir duyuru sitesi bulunmaktadır ve bu siteye çevre ile ilgili olan tüm duyurular geçilmektedir. Bu site yakın zamanda EgeSSO (öğrencilerin bağlı olduğu sistem) sistemine bağlanarak duyuruların öğrenci arayüzüne düşmeleri sağlanmıştır.Örnek duyuru metinleri şu şekildedir:
1. Sıfır Atık ve Geri Dönüşüm Farkındalık Duyurusu:*"Fakültemiz bünyesinde başlatılan 'Sıfır Atık' projesi kapsamında, amfilerde ve kliniklerde bulunan atık kutularının doğru kullanımı üzerine hazırlanan dijital rehbere EgeSSO üzerinden ulaşabilirsiniz. Geleceğin hekimleri olarak çevresel ayak izimizi birlikte azaltıyoruz."*

2. İklim Değişikliği ve Sağlık Temalı Seminer Bildirimi:*"Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından düzenlenen 'İklim Krizi: Hekimlerin Rolü' başlıklı çevrimiçi seminere katılım linki ve detaylı program öğrenci panellerinize tanımlanmıştır. Katılım tüm dönem öğrencilerine açıktır."*

3. "Yeşil Kampüs" Etkinlik Takvimi:*"Ege Üniversitesi Sürdürülebilirlik Ofisi ve Öğrenci Toplulukları iş birliğiyle gerçekleştirilecek olan 'Kampüs Temizliği ve Fidan Dikim Etkinliği' için kayıtlar EgeSSO Etkinlik Modülü üzerinden açılmıştır."*

https://egeduyuru.ege.edu.tr/ sitesinden ÇEVMER(Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi) biriminin duyurularına ulaşabilirsiniz.

3.4. Kurum veya kuruma bağlı afiliye hastaneleri, mezuniyet sonrası sağlık profesyonellerinin gezegen sağlığı ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri konularındaki bilgi ve becerilerini meslek yaşamları boyunca güncel tutmalarını sağlamak amacıyla mesleki eğitim faaliyetleri yürütüyor mu?	
Evet, **kurum** veya kuruma bağlı **afiliye hastaneleri**, mezuniyet sonrası sağlık çalışanlarına yönelik gezegen sağlığı ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleriyle ilgili birden fazla yüz yüze veya çevrim içi kurs sunmaktadır; bunlardan en az birinin temel odak noktası gezegen sağlığıdır. (2 puan)	
Evet, **kurum** veya kuruma bağlı **afiliye hastaneleri**, mezuniyet sonrası sağlık çalışanlarına yönelik gezegen sağlığı ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleriyle ilgili bir kurs sunmaktadır. (1 puan)	
Hayır, mezuniyet sonrası sağlık çalışanları için bu konulara yönelik erişilebilir bir kurs **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

Puan Açıklaması:

Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünün mezuniyet sonrası öğrencilere sunmakta olduğu 2 yıllık "Çevre Bilimleri" doktora programı, tıp fakültesi mezunlarının da katılımına açık olacak biçimde düzenlenmektedir.
Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü - Çevre Bilimleri Anabilim Dalı (Buradan "Programlar" kısmından doktora detaylarına ulaşılabilir.)
Bununla birlikte Ege Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen çevrim içi eğitimler arasında çevre bilimlerini ve gezegen sağlığı konularının işlendiği "Çevre Eğiticisinin Eğitimi Sertifika Programı" ile "Sıfır Atık ve Uygulamaları Eğitimi Sertifika Programı"adlı programlar mevcuttur.
Akademik İhtisas: *Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesindeki* ***Çevre Bilimleri Doktora Programı****, tıp mezunlarının kabulüne olanak sağlayarak interdisipliner bir araştırma zemini sunmaktadır. (Bkz: Fen Bilimleri Enstitüsü)*
Profesyonel Gelişim: EGUSEM *aracılığıyla sunulan 'Çevre Eğiticisinin Eğitimi' ve 'Sıfır Atık Uygulamaları' sertifika programları, hem sağlık profesyonellerine hem de topluma sürdürülebilir yaşam pratikleri kazandırmaktadır. (Bkz: EGUSEM Sertifika Programları)"*

3.5. Kurumunuz veya bağlı eğitim hastanelerinizin, hastalara yönelik çevresel sağlık maruziyetleri hakkında erişilebilir eğitim materyalleri var mı?
Evet, **kurum** veya **tüm bağlı hastaneler** hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyallerine sahiptir. (2 puan)
Evet, **bazı bağlı hastaneler** hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyallerine sahiptir. (1 puan)

Hayır, hiçbir bağlı tıp merkezi hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyallerine sahip değildir. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Göğüs Hastalıkları Polikliniği'nde hava kirliliğinin neden olduğu sağlık sorunları hakkında polikliniğe gelen hastaları bilgilendirmek amacıyla bağlantıda verilmiş bilgilendirici metinler bulunmaktadır. *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Göğüs Hastalıkları Polikliniğindeki Eğitici Matery…*	

3.6. Kurumunuz veya bağlı eğitim hastanelerinizin, iklim değişikliğinin sağlık etkileri hakkında hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyalleri var mı?	
Evet, **kurum** veya **tüm bağlı hastaneler** hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyallerine sahiptir. (2 puan)	
Evet, **bazı bağlı hastaneler** hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyallerine sahiptir. (1 puan)	
Hayır, hiçbir bağlı tıp merkezi hastalara yönelik erişilebilir eğitim materyallerine sahip değildir. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, hastaları iklim değişikliğinin sağlık alanında yarattığı değişimlere ilişkin bilgilendirici içeriklere sahip değildir.	

Bölüm Toplamı (14 üzerinden 10)	**71.4%**

Öğrenci Liderliğindeki Gezegensel Sağlık Girişimlerine Destek

Bölüme Genel Bakış: ***Bu bölüm, öğrenciler tarafından yürütülen gezegensel sağlık girişimlerine yönelik kurumsal desteği değerlendirir.*** *Buna finansman, burslar, programlar ve öğrenci toplulukları dahildir. Gezegensel sağlık henüz genç bir alandır ve geleceği doğrudan iklim değişikliği tarafından şekillenecek olan gençler, genellikle bir kurumda bu alana ilk adım atan kişiler olur. Kurumların, öğrencilerin sürdürülebilirlik kalite iyileştirme (Kİ) girişimlerine katılmalarını, ilgi alanlarında mentörler bulmalarını ve gezegensel sağlık projeleri için finansman almalarını sağlamaları beklenir.*

4.1. Kurumunuz, sürdürülebilirlik girişimi/Kİ projesi yürütmek isteyen öğrencilere destek veriyor mu?	
Evet, **kurum** ya öğrencilere sürdürülebilirlik girişimlerini/Kİ projelerini hayata geçirmeleri için hibe sunmaktadır *ya da* sürdürülebilirlik Kİ projeleri çekirdek müfredatın bir parçasıdır. (2 puan)	
Evet, **kurum** öğrencileri sürdürülebilirlik Kİ projelerine (staj veya uzunlamasına eğitim gerekliliklerini karşılamak için) teşvik etmekte ve öğrencilerin bu projelerde başarılı olabilmesi için kaynaklar sağlamaktadır; **fakat** öğrencilere ayrılmış finansman yoktur ve katılım zorunlu değildir. (1 puan)	
Hayır, kurum sürdürülebilirlik girişimleri veya Kİ projeleri için fırsatlar ya da destek sunmamaktadır. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması: "Ege Üniversitesi, sürdürülebilirliği bir akademik çıktıya dönüştürmek adına çok yönlü bir ekosistem sunmaktadır. Bu kapsamda; ***Halk Sağlığı ve PDÖ*** *oturumları aracılığıyla sürdürülebilirlik çekirdek müfredatın ayrılmaz bir parçası kılınmıştır. Öğrencilerin bu alandaki bilimsel fikirleri,* ***Ege BAP Koordinatörlüğü*** *bünyesindeki* ***ÖNAP (Öğrenci Odaklı Araştırma Projeleri)*** *kanalıyla doğrudan finanse edilmektedir (Bkz: ebap.ege.edu.tr). Projelerin ticarileşme aşamasında ise* ***Ege Teknopark nuveEGE Kuluçka Merkezi****, sürdürülebilirlik temalı öğrenci girişimlerine ücretsiz ofis, laboratuvar ve mentorluk desteği sağlayarak kurumsal bir kalkan oluşturmaktadır (Bkz: egeteknopark.com.tr)."*	

4.2. Kurumunuz öğrencilere gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırmaları yapma fırsatı sunuyor mu?	
Evet, **kurum**, gezegensel sağlık/sürdürülebilir sağlık hizmetleri araştırmaları yapmak isteyen öğrenciler için **özel** bir araştırma programı veya burs imkânı sunmaktadır. (2 puan)	
Evet, öğrencilerin gezegensel sağlık/sürdürülebilir sağlık hizmetleri ile ilgili araştırmalar yapabileceği fırsatlar vardır; ancak bu, öğrencilerin **kendi girişimleriyle** boş zamanlarında araştırma yapmalarını gerektirir. (1 puan)	
Hayır, öğrencilerin gezegensel sağlık/sürdürülebilir sağlık hizmetleriyle ilgili araştırmalara katılma fırsatları **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2

*Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi, "Araştırma Üniversitesi" statüsü kapsamında **Gezegensel Sağlık** ve **Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri** alanlarını "Öncelikli Alanlar" listesine (https://ege.edu.tr/files/ege.edu.tr/icerik/euoncelikliaratirma.pdf) almıştır. Bu doğrultuda, **BAP (Bilimsel Araştırma Projeleri)** bünyesinde açılan **ÖNAP (Öğrenci Odaklı Araştırma Projeleri)** ve **ADEP** programları, bu spesifik konularda araştırma yapmak isteyen öğrencilere doğrudan **nakdi hibe ve proje bütçesi** sunmaktadır. Bu destekler, "Araştırma Üniversitesi" vizyonu doğrultusunda şu programlar üzerinden nakdi hibe ve proje bütçesi olarak sunulmaktadır:*

- ***ÖNAP (Öğrenci Odaklı Araştırma Projeleri):*** *Lisans ve ön lisans öğrencilerinin yürütücü olduğu bu programda, sürdürülebilirlik temalı projelere sarf malzemesi, makine-teçhizat, analiz hizmet alımı ve kongre katılımı (yolluk-yevmiye) kalemlerinde doğrudan bütçe tahsis edilmektedir.*
- ***ADEP (Araştırma Üniversitesi Destek Programı):*** *Üniversitenin "Öncelikli Alanlar" listesinde yer alan "Sürdürülebilir Çevre Teknolojileri" ve "Ekolojik İzleme" gibi başlıklarda hazırlanan projelere, daha yüksek limitli finansman ve altyapı desteği sunulmaktadır.*
- ***Kanıt ve Başvuru Portalı:*** *Tüm bu hibe süreçleri ve bütçe uygulama esasları, Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından şeffaf bir şekilde yönetilmektedir.*
    - ***Resmi Bağlantı:*** *Ege Üniversitesi BAP Koordinatörlüğü - ebap.ege.edu.tr*

Ayrıca, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Hemşirelik Fakültesi müfredatlarında sürdürülebilir sağlık hizmetleri yapılandırılmış ders içerikleriyle desteklenmekte ve bu alandaki öğrenci projelerine (TÜBİTAK 2209-A gibi) kurum tarafından özel akademik danışmanlık ve laboratuvar erişim bursları sağlanmaktadır.

4.3. Kurumda öğrencilerin gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık faaliyetleri ve mentorlarla ilgili spesifik bilgilere ulaşabileceği bir web sayfası var mı? Örneğin; tamamlanan projeler, tıp fakültesinde yürütülen güncel girişimler ve potansiyel mentorların iletişim bilgileri.	
Evet, kurumda gezegensel sağlık veya sürdürülebilir sağlık ile ilgili güncel girişimlerin bilgilerini ve potansiyel mentorların iletişim bilgilerini içeren özel bir web sayfası vardır. (2 puan)	
Evet, kurumda gezegensel sağlık veya sürdürülebilir sağlık ile ilgili projeler ve mentorlar hakkında bazı bilgilerin yer aldığı bir web sayfası vardır, fakat temel bilgiler eksiktir. (1 puan)	
Hayır, kurumda gezegensel sağlık ve/veya sürdürülebilir sağlık projeleri veya mentorları bulmak için özel bir web sayfası **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0

*Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi, genel sürdürülebilirlik faaliyetlerini "Yeşil Kampüs" (GreenMetric) sayfası altında toplasa da, tıp fakültesi özelinde öğrencilerin **gezegensel sağlık** veya **sürdürülebilir sağlık hizmetleri** araştırmaları için mentor listelerine, tamamlanmış spesifik projelere ve doğrudan iletişim bilgilerine ulaşabileceği, bu konuya özgülenmiş müstakil bir web sayfası bulunmamaktadır. Bilgiler farklı birimlerin (BAP, Tıp Fakültesi, Sürdürülebilirlik Ofisi) sayfalarına dağılmış durumdadır ve öğrencilerin bu spesifik alan için tek bir merkezden bilgi alabileceği "özel bir web sayfası" kriterini karşılamamaktadır.*

4.4. <u>Kurumunuzda</u>, kampüste gezegensel sağlık ile ilgili katılım, akademik çalışmalar ve savunuculuk kültürünü teşvik etmeye adanmış, öğretim üyesi danışmanları tarafından desteklenen kayıtlı öğrenci toplulukları var mı?	
Evet, kurumumda gezegensel sağlık veya sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirliğe adanmış ve **fakülte desteği olan** bir öğrenci topluluğu vardır. (2 puan)	
Evet, kurumumda gezegensel sağlık veya sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirliğe adanmış bir öğrenci topluluğu vardır fakat **fakülte desteği yoktur.** (1 puan)	
Hayır, kurumumda gezegensel sağlık veya sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirliğe adanmış bir öğrenci topluluğu **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
*Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi bünyesinde 90'dan fazla aktif öğrenci topluluğu bulunmasına rağmen, doğrudan **gezegensel sağlık** veya **sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirlik** odaklı, bu amaçla tüzük oluşturmuş ve fakülte danışmanı denetiminde çalışan özel bir öğrenci topluluğu mevcut değildir. Mevcut sağlık veya çevre toplulukları daha genel kapsamlı faaliyetler yürütmekte, bu spesifik akademik ve savunuculuk disiplinine odaklanmamaktadır.*	

4.5. Müfredat geliştirme ve/veya en iyi sürdürülebilirlik uygulamaları için savunuculuk yapmak üzere, bir <u>bölüm ya da kurumun</u> karar alma kurulunda görev yapan, sürdürülebilirlik çıkarlarını temsil eden bir öğrenci temsilcisi var mı?	
Evet, bir bölüm veya kurumun karar alma kurulu/komitesinde görev yapan bir öğrenci temsilcisi vardır. (1 puan)	
Hayır, böyle bir öğrenci temsilcisi yoktur. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
*Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi, "Araştırma Üniversitesi" ve "Sürdürülebilir Kampüs" vizyonu doğrultusunda oluşturduğu **Sürdürülebilirlik Ofisi** ve **Yeşil Kampüs Koordinatörlüğü** bünyesinde öğrenci katılımına yer vermektedir. Üniversitenin kalite güvence süreçleri ve stratejik planlama komisyonlarında, öğrencilerin sürdürülebilirlik ile ilgili görüş ve taleplerini iletebildiği, karar alma süreçlerine dahil olduğu resmi bir **öğrenci temsilciliği** mekanizması mevcuttur. Ayrıca, Ege Üniversitesi Senatosu ve Fakülte Kurulları bünyesindeki öğrenci temsilcileri, müfredat güncellemeleri ve kampüs içi sürdürülebilir uygulamalar konusunda kurumsal kurullarda savunuculuk yapma yetkisine sahiptir.*	

4.6. Son bir yıl içinde, <u>kurumda</u> aşağıdaki kategorilerde bir veya daha fazla ders dışı gezegensel sağlık programı veya girişimi gerçekleştirildi mi? (Her kategori için 1 puan)	**Puan**
Öğrencilerin organik tarım ve sürdürülebilir gıda sistemlerinde deneyim kazanabildiği projeler (bahçeler, çiftlikler, topluluk destekli tarım (TDT), balıkçılık programları veya kentsel tarım projeleri gibi).	0

Öğrenciler hedef kitle olacak şekilde düzenlenen paneller, konuşma serileri veya benzeri etkinlikler.	1
Öğrencilerin yerel bir çevresel adalet topluluğu üyelerinden doğrudan iklim ve çevresel sorunları öğrenebildiği ve sağlık profesyonellerinin bu toplulukla işbirliği yaparak maruziyetleri ve etkileri nasıl ele alabileceklerini tartıştığı etkinlikler.	0
Öğrencileri hedef alan gezegensel sağlıkla ilgili kültürel sanat etkinlikleri, sergiler veya performanslar.	0
İnsan kaynaklı çevresel etkiler karşısında toplumsal dayanıklılık geliştirmeye yönelik yerel gönüllülük fırsatları.	0
Doğa veya açık hava programları (ör. öğrenciler için yürüyüş, kampçılık, kano veya diğer doğa gezilerini organize eden programlar).	1

*Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi, son bir yıl içinde **Paneller ve Konuşma Serileri** ile **Doğa/Açık Hava Programları** kategorilerinde kriterleri karşılamaktadır. Üniversite bünyesinde, özellikle Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı ve Sürdürülebilirlik Ofisi iş birliğiyle "İklim Krizi ve Küresel Sağlık" temalı öğrenci panelleri düzenlenmiştir. **(**Ege Üniversitesi Sürdürülebilirlik Ofisi Etkinlikleri **Önemli Not:** Bu panellerin duyuruları fakültenin resmi duyuru sistemlerinde (EgeSSO entegrasyonu dahil) yayınlanmıştır.*
Ayrıca, üniversitenin resmi Spor Toplulukları (Dağcılık, Mağaracılık vb.) aracılığıyla öğrencilere yönelik düzenli doğa yürüyüşleri ve kampçılık programları aktif olarak yürütülmektedir. Ancak; organik tarım deneyimi, çevresel adalet iş birlikleri, gezegensel sağlık temalı sanat etkinlikleri ve toplumsal dayanıklılık odaklı özel gönüllülük programları kapsamında tıp/sağlık öğrencilerini hedefleyen, yapılandırılmış ve belgelenmiş bir ders dışı girişim kaydı resmi faaliyet raporlarında bulunmamaktadır.

Bölüm Toplamı (15 üzerinden 7)	**46,6%**

Kampüs Sürdürülebilirliği

<u>Bölüme Genel Bakış:</u> Bu bölüm, kurumun sürdürülebilirlik girişimlerine sağladığı desteği ve katılımı değerlendirir. *Sağlık sektörü, sera gazı emisyonlarının ve yerel, bölgesel ve küresel ekosistemlere zarar veren kirliliğin en büyük kaynaklarından biridir. Sağlık hizmetleri doğası gereği kaynak yoğun bir alan olsa da, sağlık sektörü dünyaya daha sürdürülebilir bir geleceğe öncülük etme konusunda güçlü bir konumdadır. Bu dönüşüm; enerjiyi nereden temin ettiğimizden, altyapımızı nasıl inşa ettiğimize, hangi şirketlere yatırım yaptığımıza kadar sistemlerimizin her yönünü dikkatle gözden geçirmemizi gerektirir. Kurumlarımız, kliniklerimiz ve hastanelerimiz sürdürülebilir uygulamalarda standart belirlemeli ve çevresel etkiyi en aza indirme konusunda diğer sektörlere örnek olmalıdır.*

5.1. <u>Kurumunuzda</u> bir Sürdürülebilirlik Ofisi var mı?	
Evet, kampüs sürdürülebilirliğine adanmış birden fazla tam zamanlı personeli olan bir Sürdürülebilirlik Ofisi vardır. Eğer bu ofis tüm kampüse hizmet veriyorsa, hastane için de **en az bir sürdürülebilirlik personeli** atanmıştır. (3 puan)	
Evet, kampüs sürdürülebilirliğine adanmış bir veya birden fazla tam zamanlı personeli olan bir Sürdürülebilirlik Ofisi vardır, ancak hastane için **özel bir personel yoktur.** (2 puan)	
Hayır, maaşlı **sürdürülebilirlik personeli yoktur**, ancak bir sürdürülebilirlik komitesi veya çalışma grubu vardır. (1 puan)	
Hayır, kampüs sürdürülebilirliğini denetlemekle sorumlu hiçbir **personel veya komite yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması: *Üniversite genelinde kampüs sürdürülebilirliğine adanmış "Sürdürülebilir Yeşil Kampüs Koordinatörlüğü" ve personeli bulunmaktadır. Ancak Tıp Fakültesi veya hastane özelinde görevlendirilmiş, yalnızca bu birime hizmet veren ayrı bir sürdürülebilirlik personeli veya ofisi tespit edilememiştir.*	

5.2. <u>Kurumunuzun</u> kendi karbon ayak izini azaltmaya yönelik planı ne kadar iddialı?	
Kurumun, **2030** yılına kadar karbon nötrlüğe ulaşmayı hedefleyen **yazılı ve onaylanmış** bir planı vardır. (5 puan)	
Kurumun, **2040** yılına kadar karbon nötrlüğe ulaşmayı hedefleyen **yazılı ve onaylanmış** bir planı vardır. (3 puan)	
Kurumun, **2040** yılına kadar karbon nötrlüğe ulaşma yönünde beyan edilmiş bir hedefi vardır, ancak bu hedefe ulaşmak için oluşturulmuş bir **plan bulunmamaktadır ya da plan yetersizdir.** (1 puan)	
Kurum, yukarıda listelenen koşulların hiçbirini **karşılamamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1

Puan Açıklaması: *Ege Üniversitesi, "İklim Dostu Kampüs" pilot üniversitelerinden biri olarak karbon ayak izini azaltma niyetini beyan etmiştir.* Ancak 2030 veya 2040 yılına kadar karbon nötr olmayı taahhüt eden, resmi olarak onaylanmış ve yazılı bir eylem planı henüz mevcut değildir.* **Ege Üniversitesi çevre dostu uygulamaları ile 10 pilot üniversite arasına girdi*

5.3. Kurumun öğretim amaçlı kullandığı binalar/altyapı (hastane hariç) yenilenebilir enerji kullanıyor mu?	
Evet, kurum binaları **%100** yenilenebilir enerji ile çalışıyor. (3 puan)	
Kurum binaları enerji ihtiyacının **>%80**'ini yenilenebilir kaynaklardan (yerinde ve/veya dış kaynaklı) sağlıyor. (2 puan)	
Kurum binaları enerji ihtiyacının **>%20**'sini yenilenebilir kaynaklardan (yerinde ve/veya dış kaynaklı) sağlıyor. (1 puan)	
Kurum binaları enerji ihtiyacının **<%20**'sini yenilenebilir kaynaklardan (yerinde ve/veya dış kaynaklı) sağlıyor. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması: Kampüs binalarının çatılarındaki güneş panelleri ve biyogaz çalışmalarıyla yenilenebilir enerji üretilmektedir. Ancak bu kaynakların kampüsün (hastane hariç) toplam enerji ihtiyacını karşılama oranı henüz %20'nin altındadır.	

5.4. <u>Kurumun</u> kampüsünde yeni ve eski binalarda sürdürülebilir bina uygulamaları kullanılmakta mıdır? Yeni binaların tasarımı ve inşası ile eski binaların yenilenmesi, yayımlanmış bir sürdürülebilirlik derecelendirme sistemi ya da bina yönetmeliği/kılavuzuna uygun olarak yapılmakta mıdır?	
Evet, kurumun kampüsündeki yeni binalarda sürdürülebilir bina uygulamaları kullanılmakta ve eski binaların büyük **çoğunluğu** daha sürdürülebilir hale getirilmek üzere **yenilenmiştir**. (3 puan)	
Kurumun kampüsündeki yeni binalarda sürdürülebilir bina uygulamaları kullanılmakta, ancak eski binaların çoğu **yenilenmemiştir**. (2 puan)	
Yeni binalarda sürdürülebilir bina uygulamaları **yetersiz** ya da **eksik** şekilde uygulanmaktadır. (1 puan)	
Yeni binaların inşasında sürdürülebilirlik **dikkate alınmamaktadır.** (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması:Yeni binalarda güneş panelleri ve enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir bina uygulamaları hayata geçirilmektedir. Ancak tüm yeni inşaatlar veya büyük yenilemeler için LEED veya BREEAM gibi uluslararası yeşil bina sertifikalarının kullanımı zorunlu kılınmamıştır.	

5.5. <u>Kurum</u>, öğrenciler için çevre dostu ulaşım seçeneklerini teşvik etmek ve ulaşımın çevresel etkisini azaltmak amacıyla stratejiler uygulamış mıdır?	
Evet, kurum güvenli aktif ulaşım, toplu taşıma veya araba paylaşımı gibi **çevre dostu ulaşım seçeneklerini** teşvik eden ve sağlayan stratejiler uygulamıştır ve bu seçenekler öğrenciler tarafından etkin biçimde kullanılmaktadır. Alternatif olarak, kampüs konumu gereği sürdürülemez ulaşım biçimlerine başvurulmasına zaten gerek yoktur. (2 puan)	
Kurum çevre dostu ulaşım seçenekleri sağlamak için **bazı** stratejiler uygulamıştır, ancak bu seçenekler erişilebilirlik veya tanıtım açısından **yetersizdir**. (1 puan)	
Kurum çevre dostu ulaşım seçeneklerini teşvik eden veya sağlayan herhangi bir strateji **uygulamamıştır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması: Ege Üniversitesi kampüsü, metro hattı üzerindeki iki istasyon ile toplu taşımaya doğrudan entegre durumdadır ve kampüs içinde ücretsiz ring servisleri sunulmaktadır. Yayalaştırılmış bölgeler ve bisiklet yolları sayesinde öğrencilerin özel araç kullanmadan kampüs içi ulaşımı sağlaması etkin bir şekilde desteklenmektedir.	

5.6. <u>Kurumunuzda</u> organik geri dönüşüm programı (kompost) ve geleneksel geri dönüşüm programı (alüminyum/kağıt/plastik/cam) var mı?	
Evet, kurumda **hem** kompost **hem** de geri dönüşüm programları öğrenci ve öğretim üyelerinin erişimine açıktır. (2 puan)	
Kurumda geri dönüşüm veya kompost programlarından **yalnızca biri** öğrenci ve öğretim üyelerinin erişimine açıktır, ancak ikisi birden mevcut değildir. (1 puan)	
Kurumda kompost veya geri dönüşüm programı **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
Puan Açıklaması: Kampüs genelinde "Sıfır Atık" kapsamında kağıt, plastik, cam ve metal geri dönüşüm kutuları yaygındır. Ayrıca yemekhanelerden çıkan organik atıklar, kampüs içindeki ünitelerde komposta dönüştürülmektedir.	

5.7. <u>Kurum</u>, kampüs yemek ve içecek seçimlerinde (ör. yerel tedarik, azaltılmış et tüketimi, plastik ambalajın azaltılması) sürdürülebilirlik kriterlerini dikkate alıyor mu?
Evet, kurum yemek ve içecekler için **yeterli** sürdürülebilirlik gerekliliklerine sahiptir. Buna etsiz günler veya kırmızı etin tamamen kaldırılması da dahildir ve yemek-içecek sürdürülebilirliğini artırmaya yönelik çalışmalara **katılmaktadır**. (3 puan)
Yemek ve içecekler için sürdürülebilirlik kılavuzları vardır, ancak bunlar **yetersizdir** veya **isteğe bağlıdır**. Kurum yine de yemek-içecek sürdürülebilirliğini artırmaya yönelik çalışmalara **katılmaktadır**. (2 puan)

Yemek ve içecekler için sürdürülebilirlik kılavuzları vardır, ancak bunlar **yetersizdir** veya **isteğe bağlıdır**. Kurum yemek-içecek sürdürülebilirliğini artırmaya yönelik çalışmalara **katılmamaktadır**. (1 puan)	
Yemek ve içecekler için hiçbir sürdürülebilirlik kılavuzu **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması: *• Vegan Seçenekler: 2022 itibarıyla tüm yemekhanelerde günlük vegan/vejetaryen menü seçeneği standart hale getirilmiştir.* *• Yerel Üretim: Süt, ekmek ve sebze gibi temel gıdalar, kampüs içindeki Ziraat ve Gıda Mühendisliği ünitelerinden (en kısa tedarik zinciri) tedarik edilmektedir.* *• Atık Yönetimi: Mutfak atıkları kompost sistemine dahil edilmekte ve "Sıfır Atık" projesiyle plastik ambalaj kullanımı minimize edilmektedir.* *• Eksiklik: Kırmızı etin sistemli olarak sınırlandırılmasına dair resmi bir kurumsal taahhüt veya sözleşmeli satın alma kotası bulunmamaktadır.*	

5.8. <u>Kurum</u>, malzeme tedariki konusunda karar verirken sürdürülebilirlik kriterlerini dikkate alıyor mu?	
Evet, kurumun malzeme tedariki için **yeterli** sürdürülebilirlik gereklilikleri vardır ve tedarikte sürdürülebilirliği artırmaya yönelik çalışmalara **katılmaktadır**. (3 puan)	
Malzeme tedariki için sürdürülebilirlik kılavuzları vardır, ancak bunlar **yetersizdir** veya **isteğe bağlıdır**. Kurum yine de tedarikte sürdürülebilirliği artırmaya yönelik çalışmalara **katılmaktadır**. (2 puan)	
Malzeme tedariki için sürdürülebilirlik kılavuzları vardır, ancak bunlar **yetersizdir** veya **isteğe bağlıdır**. Kurum tedarikte sürdürülebilirliği artırmaya yönelik herhangi bir çalışmaya **katılmamaktadır**. (1 puan)	
Malzeme tedariki için hiçbir sürdürülebilirlik kılavuzu **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	2
Puan Açıklaması:Ege Üniversitesi, malzeme tedarikinde sürdürülebilirlik kriterlerini dikkate almakta ve bu konuda rehber ilkelere sahiptir; ancak bu kriterler henüz tüm birimler için bağlayıcı bir zorunluluk teşkil etmemektedir. *• Yeşil Tedarik Zinciri: Kurumun "SDG 12: Sorumlu Üretim ve Tüketim" raporuna göre, gıda ve malzeme tedarik süreçlerinde yeşil tedarik zinciri ilkeleri benimsenmiştir.* *• Sıfır Atık ve Malzeme Seçimi: "Sıfır Atık Belgesi" alan ilk kurum olan üniversitede, plastik ambalajların azaltılması ve geri dönüştürülebilir malzeme kullanımı teşvik edilmektedir.* *• Laboratuvar ve Kimyasallar: Tehlikeli atıkların yönetimi ve kimyasal kullanımı konusunda yasal mevzuatlar çerçevesinde sürdürülebilir standartlar uygulanmaktadır.* *• Eksiklik: Tüm satın alma kalemlerini kapsayan, tedarikçiler için sosyal ve çevresel şeffaflık zorunluluğu getiren resmi bir "Sorumlu Tedarik Kılavuzu" bulunmamaktadır.*	

5.9. <u>Kurumda</u> düzenlenen etkinlikler için sürdürülebilirlik gereklilikleri veya kılavuzları var mı?	
Kurumda düzenlenen her etkinlik sürdürülebilirlik kriterlerine uymak **zorundadır**. (2 puan)	
Kurum, sürdürülebilirlik önlemlerini güçlü şekilde **tavsiye eder** veya teşvik eder, ancak **zorunlu kılmaz.** (1 puan)	
Kurum etkinlikleri için herhangi bir sürdürülebilirlik kılavuzu **bulunmamaktadır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
Puan Açıklaması:Ege Üniversitesi, kampüs içi etkinliklerde sürdürülebilirliği güçlü bir şekilde tavsiye etmekte ve teşvik etmektedir; ancak bu kurallar henüz "Zorunlu Etkinlik Kılavuzu" aşamasına gelmemiştir. *• Teşvik ve Farkındalık: Öğrenci topluluklarının ve fakültelerin düzenlediği etkinliklerde plastik kullanımının azaltılması ve atık ayrıştırması kurumsal düzeyde teşvik edilir.* *• Sıfır Atık Entegrasyonu: Etkinlik alanlarında geri dönüşüm ünitelerinin sağlanması ve kağıt israfının önlenmesi (dijital broşür kullanımı vb.) genel sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde uygulanır.* *• Eksiklik: Etkinliklerin onay alması için uyması gereken resmi bir sertifikasyon sistemi veya zorunlu kural listesi henüz mevcut değildir.*	

5.10. <u>Kurumunuzda</u> laboratuvar alanlarının çevresel açıdan daha sürdürülebilir hale getirilmesine yardımcı olacak programlar ve girişimler var mı?	
Evet, kurum laboratuvar alanlarının çevresel açıdan daha sürdürülebilir hale getirilmesine yardımcı olacak **program ve girişimlere** sahiptir. (2 puan)	
Laboratuvar alanlarının çevresel açıdan daha sürdürülebilir hale getirilmesine yönelik **yönergeler** vardır, ancak program veya girişim yoktur. (1 puan)	
Kurumda laboratuvar alanlarını daha sürdürülebilir hale getirmeye yönelik hiçbir çaba **yoktur**. (0 puan)	
Verilen Puan:	1
Puan Açıklaması:Laboratuvar alanlarının çevresel etkisini azaltmaya yönelik yönergeler ve atık yönetim sistemleri mevcuttur; ancak henüz bu alanlara özel yapılandırılmış bir "Yeşil Laboratuvar Sertifikasyon" programı bulunmamaktadır.* *• Tehlikeli Atık Yönetimi: Kimyasal ve tıbbi atıkların mevzuata uygun şekilde bertarafı ve geri kazanımı konusunda disiplinli bir yönetim sistemi uygulanmaktadır.* *• Sıfır Atık Sertifikası: Üniversite geneli için alınan Sıfır Atık Belgesi, laboratuvarlardaki sarf malzemesi kullanımını ve atık minimizasyonunu kapsamaktadır.* *• Eksiklik: Laboratuvar personeli ve araştırmacılar için enerji tasarrufu, su kullanımı ve yeşil kimya prensiplerini içeren özel bir program veya girişim bulunmamaktadır.* **https://euatik.ege.edu.tr/tr-9314/.html*	

5.11. <u>Kurumunuzun</u> yatırım portföyü fosil yakıt şirketlerini içeriyor mu?

Kurum tamamen fosil yakıtlardan **yatırımını çekmiş** (divestment) **ve** çekilen fonları **yenilenebilir enerji şirketlerine veya kampüsteki yenilenebilir enerji girişimlerine yeniden yatırma** taahhüdünde bulunmuştur. (4 puan)	
Kurum tamamen fosil yakıtlardan **yatırımını çekmiştir**. (3 puan)	
Kurum fosil yakıt şirketlerinden **kısmen yatırımını çekmiştir** veya **tamamen çekmeyi taahhüt etmiştir**, ancak **hâlen** fosil yakıt yatırımları mevcuttur. (2 puan)	
Kurum fosil yakıt şirketlerinden **yatırımını çekmemiştir**, ancak öğretim üyeleri ve/veya öğrenciler yatırımın geri çekilmesi için **örgütlü bir şekilde savunuculuk** yapmaktadır. (1 puan)	
Evet, kurumun fosil yakıt şirketlerinde yatırımları vardır ve bunu değiştirmeye yönelik herhangi bir **girişim olmamıştır**. (0 puan)	
Verilen Puan:	0
Puan Açıklaması:Ege Üniversitesi bir devlet kurumu olduğundan, üniversite bütçesi özel bir yatırım portföyü (hisse senedi, tahvil vb.) şeklinde yönetilmemektedir ve fosil yakıtlardan çekilmeye dair resmi bir taahhüt bulunmamaktadır. *• Finansal Yapı: Üniversite finansmanı merkezi yönetim bütçesinden ve döner sermaye gelirlerinden oluşmakta, özel bir yatırım fonu işletilmemektedir.* *• Eksiklik: Fosil yakıt yatırımlarından çekilmeye yönelik resmi bir kılavuz veya bu konuda aktif bir kampanya/taahhüt kaydı bulunmamaktadır.*	

Bölüm Toplamı (32 üzerinden 14)	**43,7%**

Notlandırma

Bölüme Genel Bakış:
Bu bölüm, karnenin (rapor kartının) notlandırılmasına odaklanmaktadır. Kurum, hem her bir bölüm için hem de genel olarak kurum bazında bir not almıştır. Her bölümdeki puan toplamları hesaplanmış, bölüm için mevcut toplam puana bölünmüş ve bir yüzdeye dönüştürülmüştür. Genel kurumsal not ise bölümlerin notlarının ağırlıklı ortalaması olarak belirlenmiştir; burada müfredat (curriculum) bölümü daha fazla ölçüt içerdiğinden daha yüksek bir ağırlık verilmiştir. Her bölüm ve kurum genelinde alınan yüzdelik puanlar, aşağıdaki tabloya göre harf notlarına dönüştürülmüştür.

Harf Notu*	Yüzdelik
A	80% - 100%
B	60% - 79%
C	40% - 59%
D	20% - 39%
F	0% - 19%

**Her not aralığında, üst %5'lik dilimde (_5–_9%) olan bir puan "+" alır, alt %5'lik dilimde (_0–_4%) olan bir puan ise "–" alır. Örneğin, %78'lik bir puan B+ olarak değerlendirilir.*

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi için Gezegensel Sağlık Notları
Aşağıdaki tablo, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin bu Gezegensel Sağlık Karnesi (Planetary Health Report Card) kapsamında aldığı bölüm bazlı notları ve genel kurumsal notunu göstermektedir:

Bölüm	Ham Puan %	Harf Notu
Gezegensel Sağlık Müfredatı (30%)	(47/75) x 100 = 62.6%	B-
Disiplinler Arası Araştırma (17.5%)	(6/17) x 100 = 35.3%	D+
Toplumsal Hizmet ve Savunuculuk (17.5%)	(10/14) x 100 = 71.4%	B
Öğrenci Liderliğinde Gezegensel Sağlık Girişimlerine Destek (17.5%)	(7/15) x 100= 46.6%	C+
Kampüs Sürdürülebilirliği (17.5%)	(14/32) x 100 = 43.7%	C-
Genel Kurumsal Not	(62.6x0.3 + 35.3x0.175 + 71.4x0.175 + 46.6x0.175 + 43.7x0.175) == **53.01%**	**C**

Rapor Kartı Eğilimleri
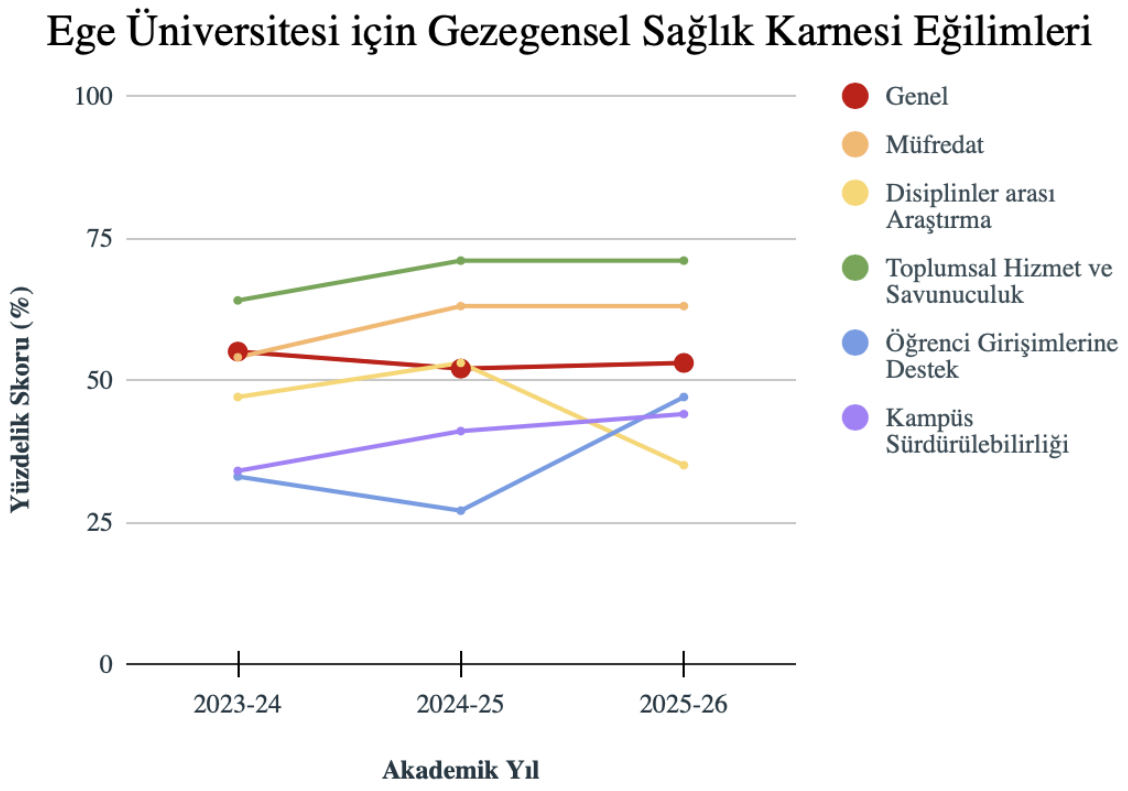
Bölüme Genel Bakış
Bu grafik, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Gezegensel Sağlık Rapor Kartı (Planetary Health Report Card – PHRC) girişimine katıldığı yıllar boyunca aldığı genel ve bölüm bazlı notlardaki eğilimleri göstermektedir.